

22. JULIJ — DAN VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA

Borbene tradicije naših narodov

Zgodovina naših narodov je od njihovega prihoda na Balkanski polotok in v Srednjo Evropo skozi ves srednji in novi vek izpolnjena z nedrestanimi boji za obstanek in svobodo. V njej najdemo le malo mirnih obdobij, kakršna so poznali mnogi evropski in drugi narodi. V vseh teh bojih so si naši narodi iz stoletja v stoletje pridobivali nove vojaške izkušnje in ustvarili bogate borbene tradicije.

Značilno za vse naše obrambne, osvobodilne in socialne boje in vojne je predvsem dejstvo, da smo jih vodili vselej v zelo neugodnih pogojih glede medsebojnega odnosa sil. Bojevali smo se vselej s številčno in tehnično neprimerno močnejšim nasprotnikom. Tak odnos velja ne le za kmečke upore in vstaje, temveč tudi za vse obrambne boje pred Turki, za boje Srbije in Črne gore v preteklem stoletju in v prvi svetovni vojni, velja pa tudi za osvobodilni boj in revolucijo v drugi svetovni vojni. S hrabrostjo in množičnim heroizmom so naši narodi v vojnah in bojih nadomeščali pomanjkanje orožja in druge opreme ter neugodni številčni odnos s sovražnikom. Po številni šibki, v ekonomskem in s tem tudi v tehničnem pogledu v podrejenem položaju, niso mogli nikoli računati s čimtelj kot so število in vojaška tehnika. Nasprotno pa je sovražnik gradil svoje vojaške načrte vselej prav na njih.

Tak odnos sil je, kar je popolnoma razumljivo, odločilno vplival na naš način bojevanja. Na lastnih izkušnjah smo se učili, kako se je treba vojskovati, da bi sovražniku odvzeli prednosti, ki jih je imel. Na teh izkušnjah, ki so iz vojne v vojno in iz vstaje v vstajo postajale vse bolj bogate, smo razvili svojo stra-

tegijsko in taktiko. Nasprotno od napadavcev, ki so svoje vojne načrte snovali vselej na ideji bliskovitega naleta in hitrega zloma branilca, so v obrambnih in osvobodilnih vojnah naši narodi razvili strategijo manevrske in izčrpavajoče vojne, računajoč vselej na moralno moč, vzdržljivost in upornost lastnih enot in ljudstva. Večje so prepletali napade z obrambo, pohode z različnimi oblikami manevra, znali pa so se bojevati tudi v tesno strnjениh sovražnih obročih in se tudi prebijati iz njih. Tak način vojskovanja je vselej privedel do drobitve zavojevalca, do slabljenja njegove udarne moči in do tega, da je bil prisiljen bojevati se v pogojih, ki so bili zanj največkrat neugodni.

V pripravah na oborožen boj in revolucijo leta 1941 je Komunistična partija Jugoslavije ocenila te naše borbene tradicije in izkušnje iz preteklosti kot pomemben činitelj bodisi za dvig borbene duha naših narodov ali glede načina bojevanja samega. Zato je nanje opozorila tudi v proglasu z dne 12. julija, s katerim je CK KPJ pozval jugoslovanske narode na splošno vstajo. V njem se med drugim pravi: »Sovražnik vas je premagal v vojni, toda s tem vas ni pokoril. Slavne tradicije naših dedov v boju za pravico in svobodo ne smejo biti pozabljene. Sedaj je čas, da pokažete, da ste dostojni potomci svojih prednikov.«

Odlučno stališče KPJ glede oborožene vstaje in povezovanje naših borbene tradicije z željo egromne večine ljudstva proti fašističnim zavojevalcem ter za pravičnejšo socialno ureditev po vojni, sta odločilno vplivala na krepitev zaupanja naših narodov v lastne sile in na razbijanje malodušja, ki so ga v tistih usodnih in težkih dneh načrtno širili izdajavska

jugoslovanska buržoazija in vodilni vrhovi bivše jugoslovanske vojske. Izkušnje iz preteklosti pa smo večje uporabili tudi v procesu boja samega, jih prilagodili sodobnim pogojem in jih tako obogatili in oplemenitili. Že v času boja smo morali ponovno ugotoviti, da pri uveljavljanju zahtev glede naših nacionalnih pravic ne moremo računati na nesebično pomoč od zunaj, pa celo ne od naših zaveznic v boju proti skupnemu sovražniku. V takih pogojih je bilo edino pravilno stališče, ki ga je zavzela KPJ, da se bodo narodi Jugoslavije osvobodili sami in da je v procesu boja potrebno ustanoviti in razviti sodobno armado, ki bo po vojni sposobna zaščititi nacionalne in socialne pridobitve našega boja. Tako smo ta prvi skupni boj vseh jugoslovanskih narodov načrtno širili in tudi razvili na celotnem njihovem etničnem ozemlju, skovali v njem trdno enotnost in bratstvo med njimi ter ustvarili pogoje za pripojitev znatnega dela našega nacionalnega ozemlja, ki je bilo dotlej izven meja Jugoslavije. V praksi vojne pa smo prišli tudi do dragocenega spoznanja, da je pripravljenost ljudstva na boj za pravično stvar tudi v sodobnih pogojih tisti odločilni činitelj, ki zagotavlja uspeh celo proti tehnično najmodernejši oboroženi zavojevalcu.

V narodnosvobodilnem boju so v naših narodih torej ponovno oživele tradicije in izkušnje iz preteklosti ter spomini na težke dni v njihovi zgodovini, ko so morali z lastnimi močmi in naperi reševati vprašanje svojega obstoja in prihodnosti. Ob pravičnem vrednotenju in razvijanju teh izkušenj pa so v tem boju končno tudi ostvarili tiste velike ideale, za katere so se v preteklosti bojevali njihovi predniki in največji ljudje naše zgodovine.

Božidar Jakac: PARTIZANI PRI DELU (Na Rogu 1943)

Praznovali bomo dan vstaje

**NA GORJANCIH
PRI MIKLAVŽU**

Delovni kolektivi Industrije motornih vozil,

»Krka« Novolesa in trgovskih podjetij »Dolenjska« in »Železnina« bodo praznovali na Gorjancih pri

Miklavžu. Slavnostni program se bo pričel ob 10. uri dopoldne, v njem bodo sodelovali godba na pihala iz Šentjerneja, združeni mešani pevski zbor tovarne zdravil »Krka« in DPD Svoboda »Dušan Jereb« iz Novega mesta, za ples in razvedrilo pa bo po slavnostnem programu igral plesni orkester Tovarne »Krka«. Kolektivi-prireditelji so preskrbeli dovolj prigrizka. Prevoz s kamioni kolektivov za člane in svojece ter tudi z rednimi avtobusi.

**V POLJU PRI
DOLENJSKIH TOPLICAH**

Vabljeni vas vse krajevne organizacije ZB in ZROP iz Straže, Novolesa Straža, Gorjanci Straža in KZ Dol. Toplice. Pričetek sporeda ob 14. uri popoldne. Sodelujejo pevski zbor KUD Straža, godba na pihala iz Straže in plesni orkester. Za prigrizek je preskrbljeno. Prevoz za člane kolektivov in svojece s kamioni in rednimi avtobusi.

NA HMEJNIKU

Proslavo prirejajo kolektivi SGP Pionir, Kmetijsko gozdarskega predelovalnega kombinata, KZ Novo mesto, trgov. podjetja Standard Novo mesto in Pekarije. Pričetek ob 10. uri dopoldne. Sodelu-

jejo godba na pihala iz Novega mesta, kulturne skupine iz sindikalnih podružnic in plesni orkester Doma JLA. Za prigrizek in veselo razpoloženje je preskrbljeno. Prevoz s kamion-

mesta, pevski zbor DPD Svoboda »Dušan Jereb« ter šolski otroci iz šole v Skocjanu in Zameškem. Po svečanosti se bo razvil veselo razpoloženje v gozdu na Dobravi.

HRAST NAD METLIKO

Krajevna organizacija ZB Hrast in vse množične organizacije metliške občine vabijo na proslavo in odkritje spominskega kamna na Hrastu, ki bo v nedeljo, 22. julija, na dan vstaje ob 10. uri. Na svečanost so vabljeni vsi prebivalci Bele krajine, Dolenjske in Spod. Posavja, zlasti pa tovariši in tovarišice, ki so se med vojno borili na področju Bele krajine ali delali tu kot aktivisti. Domačini vas gostoljubno pričakujejo. Poveselimo se ob spominih na prehojeno pot, na naše zmage in na napore, ki jih vlagamo v izgradnjo socialistične domovine!

oni kolektivov za člane in svojece in z rednimi avtobusi do odcepa pri Karteljevem.

**NA OTOKU
PRI DOBRAVI**

Krajevna organizacija ZB Skocjan bo na Otoku pri Dobravi odkrila spomenik 27 padlim, talcem in žrtvam fašističnega terorja. K svečanemu odkritju spomenika vabi vse svojece padlih, borce in aktiviste ter vse prebivalstvo. Svečanost se bo pričela ob 14. uri. Sodelujejo godba na pihala iz Novega

Vsem naročnikom in bralcem čestitata za 22. julij — dan vstaje Uredništvo in uprava Dolenjskega lista

VREME

OD 19. DO 29. JULIJA
Prevladovalo bo lepo vreme in po 25. juliju se pričakuje nekaj izredno vročih dni. Pomembnejše padavine z ohlادتvijo se pričakujejo okrog 23. julija, krajevne nevihte pa okrog 20. julija. Dr. V. M.

V petek, 13. julija, je Zužemberk praznoval krajevni praznik, hkrati z njim pa so praznovali šoferji in avtomehaniki v Sloveniji dan šoferjev. 13. julija 1943 so v napadu na Zužemberk sodelovale prve motorizirane enote NOV. Promet je zelo pomembna panoga gospodarstva, zlasti pa je pomemben danes, ko s sodobnimi prevoznimi sredstvi človek vse hitreje premaguje razdalje, ki so nekdanj predstavljale veliko oviro pri zblíževanju ljudi. Vozniški poklic je težak in naporen, vozniki naših transportnih podjetij pa ga kljub temu čisto opravljajo. V preteklem tednu so se v našem okraju izvršile mnoge svečanosti, v katerih so člani Združenja šoferjev in avtomehanikov dostojno počastili spomin na obdobje, v katerem je nastala prva motorizirana enota NOV ter v kolonah okrašenih vozil hkrati manifestirali tudi razvoj prometa ter razvoj domače industrije motornih vozil. Zlasti pa velja pohvaliti skrb združenja šoferjev in avtomehanikov, ki nikdar ne pozabijo na Zužemberk, saj se njihovi predstavniki vsakič udeležijo krajevnega slavnja. Na sliki: pogled na žalno svečanost na Cvilju, kjer so razen borčevskih organizacij položili vence tudi predstavniki Združenja šoferjev in avtomehanikov iz Ljubljane, Celja, Trbiča in Novega mesta.

Zdravstveni zavodi sklepajo pogodbe

O težavah, ki so se pojavile pri sklepanju pogodb med Okrajnim zavodom za socialno zavarovanje in zdravstvenimi zavodi na našem področju smo že poročali. Zavod za socialno zavarovanje je določil 20. junij kot skrajni rok za dostavo programov in finančnih načrtov, ki jih potrebuje za sklenitev pogodb z zdravstvenimi domovi, ambulantami, bolnišnicami, lekarnami, zdravilišči in ostalimi zdravstvenimi zavodi. Do tega dne je predložilo zahtevano dokumentacijo le malo zdravstvenih zavodov, šele na ponovno zahtevo in mnoge urgence je zavod končno le lahko pričel pogodbno sklepati. V razdobju od 20. junija do 10. julija so bile podpisane ustrezne pogodbe med zavodom in sedmimi lekarnami, tremi zdravilišči, z zdravstvenimi domovi v Metliki, v Krmelju, in Sevnici ter še z nekaterimi drugimi zdravstvenimi zavodi. Kakor vse kaže, bosta prav kmalu sklenjeni tudi pogodbi z brežiško in novomeško bolnišnico, pogodbe z ostalimi zdravstvenimi domovi in ambulantami pa bodo kot je videti podpisane z dokajšnjo zamudo, do konca julija.

Na zaočroženih področjih, kjer je zdravstvena služba enovita, bodo v kratkem posveti s predstavniki zdravstvene službe, na katerih bodo ocenili, v kakšnem stanju je zdravstvo, podrobneje razpravljali o hibah in pomankljivostih in se pogovorili tudi o tem kaj je treba podvzeti, da bi slednje odpravili. Posveti naj bi hkrati nakazali tudi smer v kakršno naj se razvija zdravstvo po posameznih komunah predvsem v zvezi z izboljšavo organizacije dela in povečanjem

kvalitete zdravstvenih uslug. Ko že govorimo o teh posvetih ne moremo molče mimo dejstva, da ni prav nobena izmed sedmih komun izpolnila sklepa sveta v Dolenjskih Toplicah, kjer je bilo naloženo vsem komunam, naj čimprej skličejo posvetovanja o zdravstvu in naj na njih še enkrat razpravljajo o gradivu iz Dolenjskih Toplic ter ga prilagode svojemu okolju in pogojem. Morda je treba prav tu iskati precejšen del vzrokov in sprecej krivde za to, da se je podpisovanje pogodb z zdravstvenimi zavodi v našem okraju tako zavleklo.

Na posvetih, ki bodo sklicani v bližnji prihodnosti bo treba reči resno besedo tudi o trošenju sredstev, ki jih bodo zdravstveni zavodi dobivali na osnovi pogodb. Gospodarska moč našega področja nam ne dopušča razsipnosti, zato bo treba tudi v zdravstvu resno pretehtati vsak dinar in opustiti administrativno načelo iz preteklosti: toliko smo dobili, zdaj pa potrošimo kakor vemo in znamo. Lani in letos smo lahko ugotovili posamezne precej kričeče primere, da v nekaterih zdravstvenih zavodih niso pojmovali novega načina financiranja zdravstva v duhu predpisov in dobrega gospodarjenja, zlasti pa velja to za delitev osebnih dohodkov. Da bi zagotovili normalni razvoj zdravstva in kvalitetnejše zdravstvene usluge, bo potrebno res budno spremljati vse pojave in sproti ocenjevati dosežke. To nalogo bomo uresničili mnogo laže, če bodo na razpolago analize delovanja zdravstvene službe, zato bo Zavod za socialno zavarovanje še letos pričel izdelovati te analize.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V ponedeljek se je nadaljevala prekinjena ženevska konferenca o razorožitvi s 57. sejo. Nadaljevala se je po enomesečni prekinitvi z novimi upi, da bo to pot vendarle dosežen napredek glede prepovedi atomskih poskusov. Toda delegati na konferenci so zelo previdni z izjavami glede uspeha prihodnjih razgovorov, ker iz izkustva vedo, da je optimizem pri teh rečeh po navadi neutemeljen.

In vendar je treba poudariti, da razvoj ni miroval in da se je v tem kratkem času po prekinitvi konference zgodilo marsikaj, kar bo verjetno vplivalo na njen potek. Znano je, da je bila doslej glavna ovira za sklenitev sporazuma med Vzhodom in Zahodom vprašanje inspekcije. Zahod je vztrajno trdil, da ni mogoče odkriti vseh umetnih podzemskih eksplozij ali z drugimi besedami, da ni mogoče zmeraj razlikovati med sunki, ki jih povzročajo potresi, in sunki, ki jih povzročajo podzemne atomske eksplozije.

Tik pred obnovitvijo ženevske konference pa so nekateri uradni ameriški zastopniki - med njimi tudi zunanji minister Dean Rusk - izjavili, da so ameriški znanstveniki med nedavnimi poskusi izredno izpopolnili metode odkrivanja podzemskih poskusov. Ni bilo rečeno, da so odkrili metode za odkrivanje vseh poskusov, toda že dejstvo, da so se pojavile take izjave tik pred konferenco, kaže na določeno spremembo v miselnosti zahodnih politikov. Hkrati s temi novicami so se razširili glasovi, da bi bil Zahod voljan popustiti tudi pri številu kontrolnih

postaj na tujih ozemljih, ki naj bi nadzorovale izvajanje sporazuma o prepovedi atomskih poskusov. Doslej je Zahod zahteval 140 takšnih postaj, zdaj pa naj bi se zadovoljil samo s štiridesetimi. Znano je tudi, da Sovjetska zveza zavrača tujo inspekcijo na svojem ozemlju, češ, da bi ta »služila samo spijonaži«.

Vodja britanske delegacije Godber je pred odhodom v Ženevo sicer iz-

vse, kar si lahko človeštvo trenutno privoščiti in nič več.

Kar zadeva samo razorožitev pa bi bilo tudi tako upanje pretirano in neumesno iz dveh razlogov: prvi razlog je ta, da bi šele uspešen sporazum o prepovedi atomskih poskusov ustvaril ugodno vzdušje za reševanje tega vprašanja, in drugi razlog je ta, da je vprašanje razorožitve neprimerno bolj zapleteno in trnovo

Nadaljevanje v Ženevi

javil, da se stališče Zahoda do vprašanja nadzorstva ni nič spremenilo, toda to je bilo pričakovati. Značilno je, da je Godber pripomnil - za zdaj, kar naj bi menda pomenilo, da je Zahod pripravljen na kompromis. Kar pa zadeva Sovjetsko zvezo je težko kaj dopovedovati, ker sovjetski delegat Valerijan Zorin ni hotel dati pred konferenco nobene izjave. Na splošno lahko rečemo, da je zdaj več upanja za sklenitev sporazuma o prepovedi atomskih poskusov, čeprav bodo zdaj po seriji ameriških poskusov skoraj gotovo izvedli te poskuse tudi v Sovjetski zvezi. Nekateri opazovalci trdijo, da Zahod vztraja pri kontrolnih postajah samo še na videz, da bi dobil od ZSSR čim večje koncesije, toda to mnenje je gotovo preveč optimistično. Naj bo tako ali drugače, znamenja za prepoved poskusov v dogledni prihodnosti so dovolj ugodna, da upravičujejo zmerno upanje. Zaradi bridkih izkušenj iz preteklosti je to

od prepovedi atomskih poskusov. In vendar ni mogoče trditi, da je sedanje delo konference odveč. Vsak nov korak naprej pomeni odstranjevanje ovir na poti do tega davnega cilja človeštva.

Zahodni načrt razorožitve, ki ga ZSSR v celoti zavrača, določa tri obdobja v procesu razorožitve, učinkovito nadzorstvo in usvanovitev mednarodnih sil v okviru OZN. Sovjetski načrt, ki ga pa Zahod zavrača, določa popolno razorožitev na svetu v štirih letih s tem, da bi atomske orožje odstranili v petnajstih mesecih. Sovjetski načrt zavrača mednarodne sile in določa, da bi vsaka država imela majhno armado pod nacionalnim vodstvom.

Za zdaj je seveda tukaj malo stičnih točk, toda te bi bilo mogoče najti, brž ko bi se povečalo zaupanje med Vzhodom in Zahodom in bi bil dosežen sporazum o prepovedi atomskih poskusov.

Kako naraščamo

V novomeški občini, ki je po površini in prebivalstvu največja v okraju, se je v prvih šestih mesecih letos rodilo 467 otrok, od tega 237 dečkov in 230 deklic, medtem ko je bilo 6 mrtvorojenih. Največ rojstev je bilo v Novem mestu: 432 (220 dečkov in 212 deklic), med kraje, kjer je bilo več rojenih, pa spadajo še: Sentjernež z 8 rojstvi, Skočjan in Žužem-

berk s po 6, Hinje s 5 rojstvi itd. V istem obdobju je bilo 121 porok, od tega v samem Novem mestu 55, Sentjernežu 22, v Dolenjskih Toplicah in Žužemberku pa po 8. Vsi novorojenčki so prejeli knjigo »Vajino skupno življenje«. Po številu smrti je novomeška občina z ozirom na velikost med zadnjimi v okraju, saj je v letošnjem prvem pol-

letju umrlo le 123 oseb, od tega 37 moških in 19 žensk. Na prvem mestu je spet Novo mesto, kjer je umrlo 56 ljudi (37 moških in 19 žensk). Večji kraji, kjer je v tem obdobju umrlo več kot 10 ljudi, sta Gozna vas s 13 in Sentjernež z 11 umrliimi.

V primerjavi rojstev in smrti vidimo, da je naravni prirastek novomeške občine v prvem polletju tega leta 344 ljudi. Potemtakem se število prebivalstva zelo hitro povečuje.

Generalni štab alžirske narodnoosvobodilne armade je objavil v Tiemcenu uradno sporočilo, v katerem opozarja vse tuje vlade, naj se vzdržijo kakršnegakoli neposrednega ali posrednega vmešavanja v notranje zadeve Alžirije. V sporočilu je tudi rečeno, da se ima generalni štab ALN za edinega varuha alžirske suverenosti in da je bilo že prej sklenjeno razpustiti Benhedovo vlado.

Predsednik britanske vlade Macmillan je izvedel temeljite spremembe v britanski vladi. Odstupiti ali zamenjati je sedem ministrov, med njimi tudi bivšega zunanje ministra in dosedanjega ministra za gospodarske zadeve Selwyna Lloydja. Te spremembe spravljajo tudi v zvezo z nameravanim pristopom Velike Britanije k Skupnemu trgu. Opozicija - laburistična in liberalna - pa trdi, da so sedanje spremembe v vladi izraz njezh neuspehov.

Kanadski znanstvenik Kenneth Whitham je izjavil, da je ameriška jedrska eksplozija v veliki višini povzročila vihar v zemijskem magnetnem polju, ki je trajal dobri dve minuti. Magnetni vihar je bil po obsegu in po času podoben onim, ki jih izkazujejo sončne eksplozije.

Ameriški predsednik Kennedy je za novega veleposlanika ZDA v Moskvi imenoval Foya Kohlerja, dosedanjega pomočnika za zunanje zadeve.

Na sedežu OZN so sporočili, da so se obnovili tajni predhodni razgovori med Indonezijo in Nizozemsko o Zahodnem tržanju v navzočnosti ameriškega diplomata Bunkerja, ki na pogajanju zastopa vršilca dolžnosti generalnega sekretarja OZN.

Ameriški tisk ocenjuje kot zmago predsednika Kennedyja dejstvo, da je predstavniški dom ameriškega kongresa z 277 proti 4 glasovom izglasoval zakonski predlog o ameriški pomoči tujini v znesku 4 milijarde 688.000.000 dolarjev in dal predsedniku ZDA diskrecijsko pravico, da odobri pomoč Jugoslaviji in Poljski po svoji oceni.

Francoški raziskovalec Georges Houtot se je z batiskafom »Arhimed« spustil 9500 m globoko pod gladino Tihga oceana blizu japonskega otočja »Arhimed« se je spustil do najgloblje točke, do katere je doslej prodrl človek, okrog polnoči, dvignil pa se je naslednje jutro ob šestih. Na morskem dnu 8500 m globoko je ostal tri ure.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V juniju smo v Sloveniji dosegli proizvodnjo, ki je za 13 odstotkov večja od proizvodnje v istem času lani. Tudi vrednost izvoza se je junija povzpela na številko, kakršne še nismo zabeležili. To pa pomeni, da je zastoj, ki smo ga ugotavljali v marcu in aprilu, končno le premagan. Prav rezultati prejšnjega meseca dokazujejo, da je mogoče v celoti izpolniti letni proizvodni plan, če bomo tudi prihodnje mesece vzdržali raven proizvodnje in izvoza, kakršno smo dosegli junija. To hkrati dokazuje pomembnost akcije subjektivnih sil, če so te dejavne in če so vse njihove sile usmerjene na izrabljanje vseh rezerv in vseh možnosti za večjo proizvodnjo in za večji izvoz.

Rezultati, ki smo jih sicer veseli, nas ne smejo uspavati. Se bolj moramo napeti vse sile, da bi ne le vzdržali, ampak celo povečali dinamiko proizvodnje in izvoza. Tudi prihodnjih mesecev - na primer avgusta - ne bi smeli spremeniti v manj uspele ali celo počitniške. Podjetja naj bi v lastnem interesu razporedila dopuste tako, da proizvodnja ne bo trpela, ali še bolj tako, da bi v teh mesecih, ki so bili običajno dopustniški, nadomestili padece proizvodnje v marcu in aprilu.

Druga možnost, ki jo je treba tudi kar najbolj izrabiti, pa je ta: ne povečevati delovne sile. Za povečanje proizvodnje in izvoza si je treba prizadevati z boljšo organizacijo proizvodnje in večjo produktivnostjo zaposlenega, oziroma z izrabo vseh rezerv, ki jih gotovo še nismo vseh izčrpali. Le tako bomo lahko premagali težave, dvignili dohodek in se po konkurenčni sposobnosti približali visoko razvitim deželam.

V Beogradu so pred dnevi pričeli z delom skupščinski odbori Zvezne ljudske skupščine. Odbor za socialno politiko in ljudsko zdravstvo je obravnaval aktualne probleme, ki so nastali ob uveljavljanju novega gospodarskega sistema. Odbor za organizacijo oblasti in uprave je razpravljal o predlaganih spremembah v zakonu o družbenem knjigovodstvu. Gospodarska odbora

obeh zborov Zvezne ljudske skupščine sta razpravljala o ureditvi poslovnih običajev, o predlagani resoluciji o trgovini in o predlaganem zakonu o družbeni kontroli nad cenami. Na seji odbora za prosveto so govorili o osnutku zakona o zaščiti domačega filma.

Te dni so zasedali tudi odbori Ljudske skupščine LRS: odbor za zdravstvo in socialno politiko republiškega zbora, odbor za vprašanja dela in socialnega zavarovanja zbora proizvajalcev in gospodarska odbora obeh zborov. Na skupni seji vseh štirih odborov so poslušali obrazložitev v zvezi z izdatki socialnega zavarovanja, nato pa so odbori zasedali ločeno. V ospredju razprave je bila ugotovitev, da izdatki socialnega zavarovanja presegajo materialne možnosti.

DOKAZ, DA JE MOGOČE

Borci sedanjega Tomšičevega bataljona so svečano proslavili 20-letnico ustanovitve I. udarne brigade Toneta Tomšiča. Slovensnosti se je udeležil tudi nekdanji komandant Glavnega štaba Franc Leskošek-Luka. Pripadniki enote so prejeli pozdravno brzojavko, v kateri tovariš Tito izraža prepričanje, da bodo vojaki, oficirji in podoficirji tudi v prihodnje storili vse za nadaljnjo graditev naše armade, v interesu mirnega razvoja naše socialistične domovine.

V nedeljo so pred gradom nad Podsredo odkrili spominski obelisk dvema padlim komisarjema enot kozjanskega bataljona. V grobnici v Podsredu, nad katero se dviga nekaj metrov visok obelisk iz granita, pa so položili posmrtne ostanke 12 borcev iz 3. čete I. kozjanskega bataljona, ki je izkpravela v boju na Preski.

V nedeljo je neurje zajelo malodane vso Slovenijo. Tako je v nekaterih področjih mariborskega okraja toča povzročila ogromno škodo. Zaradi hudega naliva je

voda ponekod vdrla v stanovanjska poslopja in lokale. Neurje je zajelo tudi ljutomersko občino. Toča je bila tako gosta in debela, da je s sadnega drevja oklestila vse listje in plodove. Tudi trte so brez listja. Samo v ljutomerski občini je za poldrugo milijardo dinarjev škoda.

V tovarni celuloze in papirja v Vidmu-Krškem so pred kratkim spravili pod streho veliko dvorano za drugi papirni stroj. Le-ta bo omogočil povečanje proizvodnje rotacijskega časopisnega papirja od 28.000 na 56.000 ton letno. Stroj bo pripravljen za obratovanje, če bo šlo vse v redu, sredi prihodnjega leta.

Na Hrvaškem so sprejeli orientacijski plan za novo teritorialno razdelitev na okraje in kommune. Namesto sedanjih 28 okrajev predvideva orientacijski plan ustanovitev 9 novih okrajev, vsem ko bi se število občin skrčilo skoraj na polovico sedanjih.

V zadnji številki Uradnega lista FLRJ je bila objavljena uredba, ki bo veljala od 1. julija letos in s katero so določeni zajamčeni osebni dohodki. Zajamčeni bruto osebni dohodki bodo znašali: 15.900 din v lažjih panogah, 17.600 din v elektrogospodarstvu, predelavi nafte, industriji za predelavo kovin in še v nekaterih panogah, 19.000 din v tretji skupini gospodarske dejavnosti (proizvodnji nafte, rudnikih železne rude itd.) in 20.600 din v premožnostih, rudnikih in toplicah živega srebra, v časopisni in založniški dejavnosti itd.

Gospodarske organizacije morajo po odloku, objavljenem v zadnji številki Uradnega lista FLRJ, opraviti revalorizacijo osnovnih sredstev do 15. septembra. To se pravi, da morajo dvigniti veljavo osnovnih sredstev na dejansko vrednost.

Celotni pridelek pšenice bo letos verjetno večji kot pa so ocenjevali pred začetkom žetve. Kmetijski strokovnjaki predvidevajo to glede na prve cenitve pšenice, ki so jo poželi na okrog 20.000 ha v Vojvodini in drugih žitorodnih krajih.

Skupnost zavarovancev kot nov samoupravni organ

Plenum Okrajnega sindikalnega sveta je pretekli tork po leg drugega razpravljati tudi o uveljavljanju novih predpisov v socialnem in zdravstvenem zavarovanju. Brez dvoma je oboje tesno povezano. Dosedanji način, ko smo imeli Okrajni zavod za socialno zavarovanje, zdravstveno varstvo pa urejeno po komunah, je prav zato treba organizacijsko prilagoditi tako, da se bo oboje laže vrasčalo v komunalni sistem. Pri zavodu za socialno zavarovanje se zbirajo sredstva, ki jih ustvarjajo zavarovalci. Ta sredstva so namenjena kratkoročnim dajatvam iz zdravstvenega varstva in dolgoročnim dajatvam (otroški dodatek, pokojnine in invalidnine).

Izdatki so večji od dohodkov

V letu 1961 so bili izdatki za zdravstveno varstvo v našem okraju za 88 milijonov 337 tisoč dinarjev večji od dohodkov. Presežek dohodkov je bil ustvarjen le v novomeški komunah (okoli 400 tisoč din) in v metliški (2 milijona 800 tisoč din). V okraju je 77.494 tako ali drugače zavarovanih oseb, od tega 31.118 aktivnih zavarovancev in 33.916 njihovih svojcev ter 7788 upokojenecv in invalidov in 4672 njihovih svojcev.

Potrošnja sredstev je zlasti pri kratkoročnih dajstvih, namenjenih zdravstvenemu varstvu, v mnogočem odvisna od zavarovancev. Iz malo prej navedenih števil smo lahko ugotovili, da porabimo več kot pri- spevamo. Letos na primer so dohodki socialnega zavarovanja za 29 odst. višji kot lani, toda izdatki so se povečali kar za 39 odst. Na posvetu o zdravstvu v Dolenjskih Toplicah je bilo močno poudarjeno načelo, da je treba zdravstveno službo prilagoditi gospodarski moči področja, na katerem se razvija. To načelo moramo upoštevati toliko bolj zdaj, ko po novih zakonitih predpisih morebitnih primanjkljajev ne bo več pokrival republiški zavod, ampak jih bo moralo najprej pokriti področje, kjer so nastali. Iz rezervnega sklada, če ta ne bi zadoščal, pa s povečanim prispevkom zavarovancev in gospodarskih organizacij. Vsekakor pa je boljše izgube z ukrepi preprečevati, kot pa na malo prej opisani način pokriva- ti.

Skupnosti zavarovancev, skupščine in sveti

Da ne bo izgub, morajo nedvomno prvi skrbeti zavarovalci sami. Prav ti pa doslej niso imeli posebnega vpliva na trošenje sredstev socialnega zavarovanja. Novi zakon zato določa, da se zavarovalci v občini, v republiki in v zvezi združujejo v skupnosti. Za nas je

najzanimivejša občinska skupnost zavarovancev, ki združuje zavarovalce iz ene ali večih komun. Skupnost je samoupravni organ, s čigar pomočjo zavarovalci posredno gospodarijo s sredstvi, ki so jih prispevali za sklad za zdravstveno varstvo, hkrati pa skrbijo tudi zato, da bi se ta sredstva čim bolj gospodarno uporabljala. Skupnost zavarovancev se snuje posebej za zavarovance iz delovnega razmerja in posebej za one iz kmečkega zavarovanja. Najvišji organ skupnosti je skupščina, ki jo volijo zavarovalci. Slednja mora omogočiti redno in nemoteno uveljavljanje njihovih pravic iz zdravstvenega varstva. Skupščina po potrebi ustanovi na področju komunne svoje svete ali odbore. Sveti in odbori skupščine v komunah spremljajo razvoj socialnega zavarovanja v komunah, skrbijo za oblikovanje dohodkov ter razčlenjujejo vzroke za viširo stroškov iz zdravstvenega varstva. Skupščini predlagajo tudi ukrepe za boljši razvoj socialnega in zdravstvenega zavarovanja v svoji komunah. Sveti skrbijo še za povezavo med zavarovalci, ljudskim odborom in ostalimi organizacijami v komunah. Komunalna skupnost bo z naštetimi pristojnostmi postala avtonomna organizacija zavarovancev določenega področja.

Usklajeni program zdravstvenega zavarovanja in varstva

Zdravstveno zavarovanje in varstvo se bosta lahko razvijala nemoteno, upoštevajoč gospodarsko moč področja, le ob neposrednem sodelovanju zavarovancev v novih samoupravnih organih: v skupnosti zavarovancev, v skupščini ter v svetih in odborih pri posameznih občinah. Skupnost zavarovancev bo zato morala imeti trdno zastavljen program zdravstvenega zavarovanja in varstva, ki bo usklajen s programi gospodarskega razvoja po komunah. Le tako bomo zagotovili zadosten dotok sredstev v sklade zdravstvenega zavarovanja. Takšno resno načrtovanje je tolikanj bolj pomembno tudi zato, ker bo morala v primeru preširokih programov prispevati manjkajoča sredstva prizadeta komunah.

Prispevek, ki zagotavlja varčevanje in gospodarnost

Višino prispevka zavarovancev za sklad zdravstvenega zavarovanja določa skupščina skupnosti v soglasju s ljudskim odborom komunne. Če so izdatki za zdravstveno varstvo v podjetju višji od povprečnih v komunah, lahko skupščina predpiše podjetju dodatni prispevek, lahko pa tak prispevek predpiše tudi za vso komunno. Vendar z dodatnim prispevkom skupščina ne more reševati primanjkljajev, ki je bil predviden, saj pri nas prav zaradi deficitarnosti združujemo v skupnost po več komun.

Pristojnost skupščine za določanje prispevkov bo neposredno čutil tudi v zdravstvu. Tri četrtine sredstev iz sklada zdravstvenega zavarovanja se namreč stekajo v zdravstvene zavode kot plačila za usluge, ki jih le-ti nudijo zavarovancem. Od tega, kakšen bo odnos komunne in zavarovancev do

zdravstva, od tega, če bodo zagotovili kvaliteten poslovanje in poenostavile usluge v zdravstvenih zavodih in če bodo skrbeli, da se bo zdravstvo razvijalo skladno z gospodarsko močjo področja, bo odvisna višina prispevkov, ki jih bodo plačevali. Prav o tem pa bodo morali najbolj resno razpravljati sveti v komunah. Iskati vzroke težav in predlagati ukrepe.

En zavod in dve skupnosti

Na plenumu so se zedinili v stališču, naj bi na področju našega okraja bil še naprej en sam zavod za socialno zavarovanje, ustanovili pa naj bi dve skupnosti zavarovancev. Iz števil, ki smo jih navedli v uvodu, je razvidno, da sta samo dve komunali aktivni, zato je povsem umestno, da sredstva združujemo. Ker je gospodarjenje s sredstvi odvisno predvsem od zainteresiranosti in neposrednega sodelovanja zavarovancev, ki lahko preko skupnosti, skupščine in svetov v komunah močno vplivajo na porabo sredstev, je treba skupnosti zavarovancev in njihovim potrebam čim bolj približati. Prav zato je plenum smatral, naj bi ustanovili za zdaj dve skupnosti. S tem bo zagotovljeno neposrednejše sodelovanje zavarovancev, hkrati pa je še vedno omogočeno širše gospodarjenje, tveganost zavarovanja ni prevelika, omogočeno pa je medobčinsko prelivanje sredstev. V kolikor bi bili za to pogoji, lahko v bodočnosti še vedno ustanovimo za vsako skupnost poseben zavod, pa tudi število skupnosti lahko povečamo.

Kdo nas bo zastopal v novih organih?

To vprašanje je nadse tehtno, saj traja mandat članov skupščine 4 leta, vsako drugo leto pa se izvoli polovica novih članov. Skupščina skupnosti odloča o sredstvih, ki se bodo stekla v zdravstveni sklad, o organizaciji službe na svojem področju ter je hkrati dolžna s sredstvi gospodariti tako, da omogoča zavarovancem uveljavljanje pravic iz zdravstvenega varstva. Od tega, kakšni ljudje bodo zavarovance zastopali v skupščini, pa tudi v drugih organih zdravstvenega zavarovanja, je v mnogem odvisna kvaliteta tega, kar zavarovalci od zdravstvenega varstva pričakujejo. V razpravi so zato izrazili misli, da je rok, določen za ustanovitev skupnosti, sorazmerno kratek in da bi bilo boljše prepustiti kadrovske izbire delegatov za skupnost celotnim kolektivom, ne pa zgolj delavskim svetom. Najmanj, kar moramo doseči, je to, da bo delovni kolektiv široko razpravjal o tem, kdo ga bo zastopal v skupnosti, šele nato pa naj v predloge kolektivna privoli delavski svet. Sindikalne podružnice naj poskrbe, da bodo v vseh kolektivih zavarovalci pravočasno seznanjeni s novimi samoupravnimi oblikami v zdravstvenem zavarovanju ter s svojimi dolžnostmi, saj bo o varčevanju v zdravstvu moral resno razmišljati tudi vsak zavarovalec. Zato naj posveti o skupnosti in o novih predpisih, ki imajo dolgoročne posledice, seznanijo s temi novostmi najbolj prizadete in kolektivnih in komunah: neposredne proizvajalce, ki so hkrati tudi zavarovalci.

Vlado Lamut: NOVO MESTO

Tudi lovec naj bo gospodaren

Na nedeljski skupščini lovske zveze v Novem mestu so ugotavljali, da lovci premalo upoštevajo pravila in splošna določila svoje organizacije. Nenačrtovano lovijo in slaba kontrola nad loviščem pa zelo nepohvalno govori o vlogi nekaterih lovske družin črnomaljskega, novomeškega in trebnjskega področja. Ne bi bilo prav, da bi spričo takih pomanjkljivosti in negativnih pojavov lovstvo delimovali kot manj važno gospodarsko dejavnost. Zato bo osnovna naloga vsake lovske družine, da si izdelava svoj gospodarski načrt, pa naj gre za sredstva ali kar koli drugega. Paziti bo treba, da bo čimmanj posameznih in čim več skupinskih lovov, na primer brakad in podobnih. Gospodaren lovec pa divjadi ne bo samo iztrebljal, ampak bo skrbel tudi za njen naraščal. Zato bo moral vsak upoštevati navodila gojitvenega odseka pri lovski organizaciji.

Lovska zveza ima zdaj že 33 lovske družin z 803 člani in s 140.566 hektari lovišč. Na tej površini je bilo lani okrog 22.500 divjadi, od tega samo zajcev in srnjadi 13.500. Lanskoletni odstrel je znašal približno 5000 divjadi, medtem ko je

nad 900 živali poginilo. Med drugim so lovci iztrebili tudi nad 7000 škodljivcev in roparic. Vse to kaže, da ima lovstvo v gospodarstvu zelo važno vlogo, ki pa bi se s pravilno gospodarnostjo družin in posameznikov lahko še povečala.

Izredne važnosti je tudi vzgoja lovcev oziroma članov lovske družin. Vsak dober lovec ve, kdaj je čas za lov in bo o odstrelu tudi redno poročal. Da bi se lov in odstrel v prihodnje pravilno izvajala, je lovska zveza za lani organizirala dva seminarja za čuvaje in kinologe oziroma lovce, ki posebej skrbijo za naraščaj divjadi. Na seminarjih, kjer so obravnavali tudi zakon o lovstvu, je bilo navzočih 30 članov. Zato upravičeno pričakujemo, da bodo nosilci napredka v lovstvu predvsem ti.

Važno pomagalo vsake lovske družine so lovske psi. Na rednem pregledu psov so ugotovili, da družine premalo skrbijo, da bi imele res prave lovske pasme. Za pse bi morale voditi rodovnike. Vse družine imajo zdaj že 388 psov, med katerimi je že precej dresiranih. V prihodnje bodo morale imeti dresiranih psov čim več za goniče in druge naloge.

Skupščina je sprejela nekaj sklepov, po katerih bo lovska zveza v prihodnje delala. Predlagali so, naj bi se ustanovile posebne ko-

misije, ki bi nadzorovale izvajanje nalog organizacije in posameznih lovske družin. Poudarili so tudi, naj bi terenske družine tesneje sodelovale med seboj.

RAZPRAVE SO BILE KORISTNE

Na skupni seji občinskega odbora Socialistične zveze in občinskega sindikalnega sveta v Črnomlju je predsednik občinskega odbora SZDL Franc Stajdohar prebral poročilo o temeljnih razpravah na zborih članov SZDL, sindikalnih sestankih in sestankih drugih družbenih organizacij ter organov samoupravljanja.

V uvodu je poročilo spregovorilo o delu komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov. Le-ta je po splošni oceni uspešno zaključila svoje delo in med drugim ugotovila, da so podjetja odvedla v sklade skupaj 30 milijonov dinarjev. Razlike med najnižjimi in najvišjimi osebnimi dohodki so se občutno zmanjšale, vendar osebni dohodek delavca ne bo smel biti manjši kot s njegovi življenjski stroški.

Povsod so se strinjali, da je v okraju samo en zavod za socialno zavarovanje. Kar zadeva obolenja, pa je tako, da so se v sezoni kmečkega dela izostanki povečali od 5 na

17 odstotkov, kar že preveč bremeni socialno zavarovanje in podjetja. V Beltu so zato namestili kontrolorje, ki ugotavljajo, ali se delavci zares zdravijo ali pa izostajajo od dela zato, da doma pomagajo pri košnji, žetvi in oranju.

Nujna je večja povezava med delovnimi kolektivi in zborom proizvajalcev ObLO. Zbor proizvajalcev naj bi razpravljal o zadevah, ki zanimajo delovne kolektive, same gospodarske organizacije pa naj tesneje sodelujejo med seboj. Gred predvsem zato, da bi se združila vsa podjetja iste stroke v komunah, saj gre tudi za skupno gospodarjenje v okviru občine. Spričo tega naj bi bile tudi cene enake, ne pa drugačne v vsaki poslovalnici podjetja.

Kmetovalci so predlagali, naj bi se preklasificirala zemljišča, ker je na terenu že vrsto let povsem drugače kot izkazuje katalister. Pritoževali so se tudi, da jim veliko pridelkov pobere cigani.

Jože Skof

Novi predpisi s področja socialnega zavarovanja

Zakon o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja in zakon o zdravstvenem zavarovanju, ki sta bila sprejeta 23. maja letos na zasedanju zvezne ljudske skupščine, prinašata za zavarovance kakovostne spremembe glede samoupravnih pravic pri uživanju zdravstvenega varstva.

Povečanje izdatkov socialnega zavarovanja in neracionalno trošenje sredstev zdravstvenega zavarovanja ni sta skladna s splošnim in gospodarskim razvojem. Zato vsebuje novi zakon o financiranju težnjo, naj poteka razvoj odnosov v tej službi skladno z gospodarsko družbenim razvojem. Tu gre za aktivnejše sodelovanje zavarovancev, ki bodo v duhu novega zakona v mnogo več-

ji meri skupaj z gospodarskimi organizacijami in komunami skrbeli za uspešen razvoj socialnega zavarovanja, za boljše organizacijo zdravstvene službe, za kvalitetnejše zdravstvene usluge, za boljše varnost pri delu in boljše delovne pogoje. Vse to pa bo vplivalo na racionalno trošenje nemajhnih družbenih sredstev, namenjenih za zdravstveno varstvo zavarovancev.

V novomeškem okraju je bilo porabljeno za zdravstveno varstvo zavarovanih oseb iz delavskega in uslužbenskega zavarovanja (brez pokojnin in otroških dodatkov) 1958. l. 634.715.000, v l. 1959. 914.051.000, 1960. leta 1.101.100.000 in 1961. leta 1.685.624.000 din. Primanjkljaj, ki je nastal v letu 1961

v znesku 88.000.000 din je bil krit iz rezervnega sklada okrajnega zavoda v znesku 14.000.000 din, ostali znesek pa je pokrila republiški pozavarovalni sklad socialnega zavarovanja.

Novi zakon o financiranju socialnega zavarovanja, ki se bo pričel izvajati s 1. januarjem 1963, določa: če bodo izdatki zdravstvenega zavarovanja presegli dohodek po zaključnem računu za leto 1962, bo treba pokriti razliko iz rezervnega sklada. Če ta ne bo zadostoval, se bodo morala zbrati potrebna sredstva iz izrednim prispevkom zavarovancev oziroma iz izrednim prispevkom gospodarskih organizacij. Stopnjo izrednega prispevka, ki ga bodo morali plačati zavarovalci in organizacije, bo določil

la skupščina skupnosti zavarovancev v sporazumu z občinskim ljudskim odborom ter v okviru najvišje mere, ki jo bo določila republiška ljudska skupščina.

V prihodnje bodo morali organi politično — teritorialnih enot bolj kot doslej skrbeti, kako se uporabljajo sredstva socialnega zavarovanja in storiti bodo morali tudi določene ukrepe za zniževanje nekaterih vrst izdatkov, ki stalno naraščajo, predvsem zaradi slabe kakovosti uslug in organizacije dela nekaterih zdravstvenih zavodov.

Novi zakon o zdravstvenem zavarovanju, ki se je pričel izvajati s 1. julijem 1962, razen VII. poglavja in 32. čl., ki bosta uveljavljena s 1. januarjem 1963, je že sprožil pri zavarovalnih vrst pozitivnih

razprav, v delovnih kolektivih. Pri tem pa nastaja več nepojasnjenih vprašanj, za katera se zavarovalci zanimajo. Tudi iz vrst upokojenecv in njihovih družinskih članov ter nove kategorije zavarovancev — obrtnikov kar dežujejo vprašanja s tega področja. novega zakona. Zato je namen tega sestavka, seznaniti zavarovance z glavnimi novostmi in spremembami, ki jih prinaša novi zakon o zdravstvenem zavarovanju.

Ta zakon je vključil v delavsko zdravstveno zavarovanje tudi zas. obrtnike. Obvezno zdravstveno zavarovanje teh oseb in njihovih družinskih članov se prične izvajati s 1. julijem 1962 za vse tiste obrtnike, ki so bili tega dne vpisani v register obrtnih delavnic oziroma v evidenco delavnic, za katere se vodi register. Za vse tiste osebe, ki opravljajo po vaseh in manjših krajih kak-

šno obrt, poleg tega pa se ukvarjajo tudi s kmetijstvom, zavarovanje ni obvezno, lahko se po lastni izbiri opredelijo za delavsko zdravstveno zavarovanje, vendar najmanj za obdobje enega leta. Ta kategorija zavarovancev uživa iste pravice iz zdravstvenega zavarovanja kot delavci, z izjemo, da jim bo pripadalo nadomestilo osebnega dohodka ob boleznih ali poškodbi šele z 61. dnem začasne nezmožnosti za delo.

Obrtniki bodo razvrščeni od V. do I. zavarovalnega razreda s povprečnimi osnovami iz zakona o pokojninskem zavarovanju po davčni osnovi, ugotovljeni od dohodkov 1961.

Tako bo na primer razvrščen tisti obrtnik, ki ima davčno osnovo do 50.000 din letno, v V. zavarovalni razred, od katerega znaša osnova 22.900 din in bo plačal pri-

(Nadaljevanje na 4. strani)

V prvem polletju 40 odstotkov plana?

Na seji 14. julija sta oba zborni odbora občinskega ljudskega zbora Črnomelj razpravljala predvsem o izpolnitvi plana v prvi polovici leta in poročili komisije za usklajevanje meril pri delitvi dohodka v gospodarskih organizacijah.

Ceprav so številne težave, vendar 40 odstotna izpolnitev plana v prvem polletju ni zadovoljiva. Letni program je predvidel povečanje od lani za 16 odstotkov, v prvi polovici pa je bilo doseženo povečanje le za devet odstotkov. Večjih razlik pri izpolnjevanju plana med podjetji v občini ni bilo. Rudnik rjavega pre-

moga Kanižarica je v prvi polovici leta izpolnil 38 odstotkov letnega plana, kar je enako kot lani v istem obdobju, vendar z 12 odstotkov manjšim številom zaposlenih. To pomeni, da so za toliko zvišali storilnost. V Beltu so dosegli v prvi polovici leta 45 odstotkov letnega plana, v LIC prav tako 45 odstotkov, v Iskri v Semiču 47 odstotkov, v Belokranjki le 28 odstotkov, kmetijska zadruga je dosegla 38 odstotkov, kar je za 20 odstotkov več kot lani v istem času. Trgovina in gostinstvo sta dosegla 42 oziroma 43 odstotkov letnega plana. Sorazmerno do-

bro izpolnjuje letni plan obrt. Bolj kot proizvodnja pa so se povečali osebni dohodki, čeprav so ti v črnomaljski občini še znatno pod republiškim povprečjem. Osebnih dohodkov v gospodarstvu sedaj usklajujejo s proizvodnjo oziroma storilnostjo. Komisija za usklajevanje meril pri delitvi dohodka je dosedaj v vseh kolektivih našla razumevanje. Po temeljitih razgovorih in tolmačenju člani kolektivov sprejemajo ukrepe, da bodo osebni dohodki vsakega rezultat njegovega dela.

Problem za črnomeljsko komuno je podjetje Belokranjski heroji, ki bodo v času od 20. julija do 20. avgusta opravljali razna lokalna dela v Metliki. Brigado bo vzdrževal tamkajšnji ObLO, medtem ko bodo njen dohodek namenili za ureditev gorjanske ceste.

V poletnih mesecih bo še več manjših občasnih delovnih akcij, tako v Vidmu-Krškem, Črnomlju, Sevnici in drugje. Po sklepu okrajnega komiteja LMS v Novem mestu bo dobila najboljša lokalna MDB letos posebno priznanje s trakom 20-letnice mladinskih delovnih brigad.

nila sta tudi da se občinska komunalna banka vključi v medobčinsko komunalno banko. Načelno je bil sprejet sklep o ustanovitvi občinskega zavoda za pravno pomoč državljanom.

Posebej sta oba zborni odbora naglasila potrebo po večji delovni disciplini. Še vedno se dogaja, da so izostanki z dela med večjimi poljskimi deli zelo številni. V rudniku Kanižarica so znašali izostanki z dela v preteklih mesecih celo 25 odstotkov. Res odpade nekaj neresnične bolezni, še veliko več pa na samovoljne izostanke. Zato je treba jasno postaviti vprašanje, kdo je voljan res delati v podjetju in kdo naj ostane doma in dela na posestvu. Polovičarstvo ni možno. Podjetja so uvedla kontrolo »bolnikov« na domovih in pri tem že ugotovila vrsto zlorab, katerih nobena gospodarska organizacija ne bo mogla več dopuščati.

Vlado Lamut: Po poteh Gorjanskega bataljona »TOTEM PRI NACETU NA GORJANCIH« (1942)

Brigade v juliju

Solska vrata so se zaprla. In ko se niso še povsod zaprla, se je mladina že odločila: eni za počitnice, drugi za brigade, za lokalne delovne akcije.

Prva, srednješolska MDB »Dragotin Kette«, v kateri je 30 novomeških gimnazijcev — letošnjih maturantov, je takoj po opravljeni maturi odpotovalo na Rog, kjer bo od 28. junija do 28. julija pomagala pri prostorninski izmeri dreves. Na Rogu bo od 23. julija do 25. avgusta delala tudi brigada ekonomske srednje šole v Novem mestu, v kateri bo okrog 40 mladincev in mladink. Obe brigadi bosta delali za kmetijski gozdarski predelovalni kombinat v Novem mestu, ki je hkrati tudi investitor.

nješolske MDB »Belokranjski heroji«, ki bodo v času od 20. julija do 20. avgusta opravljali razna lokalna dela v Metliki. Brigado bo vzdrževal tamkajšnji ObLO, medtem ko bodo njen dohodek namenili za ureditev gorjanske ceste.

V poletnih mesecih bo še več manjših občasnih delovnih akcij, tako v Vidmu-Krškem, Črnomlju, Sevnici in drugje.

Po sklepu okrajnega komiteja LMS v Novem mestu bo dobila najboljša lokalna MDB letos posebno priznanje s trakom 20-letnice mladinskih delovnih brigad.

Žužemberk je praznoval

V petek 13. julija so Žužemberčani proslavljali svoj krajevni praznik, ki ga praznujejo v spomin na prvo osvoboditev Žužemberka v letu 1942, na prve volitve v narodno osvobodilne odbore in ustanovitev prve Komande mesta v Sloveniji. Slovesnost

je pričela s slavnostno sejo Krajevnega odbora in krajevnega vodstva ZB iz NOV, ob 13. uri je sledilo polaganje vencev pri spomeniku na Cvibljju, ki je bil odkrit lani, ob 14. uri pa je bilo na trgu slavnostno zborovanje.

Zužemberk, ki je že lani v pripravah na veliko slavo ob odkritju veličastnega spomenika padlim na Cvibljju dočela izpremeniti svoje lice, je bil tudi tokrat slavnostno okrašen. Kmalu po 12. uri se je na trgu pred domom Partizana pričela zbirati množica, ki je do pričetka zborovanja že skoraj napolnila zborovalni prostor. Razen domačinov so se zborovanja udeležili tudi predstavniki političnega in javnega življenja iz OLO in ObLO Novo mesto, ter predstavniki Republiške zveze združenja šoferjev in avtomobanikov, ter šoferskih organizacij iz Celja, Trčica in Novega mesta. Domačin Stane Gorinšek je pozdravil navzoče in predal besedo organizacijskemu sekretarju OK ZKS tov. inž. Jožetu Leganu. Ta je v nagovoru poudaril naj bo krajevni praznik spomin na zgodovinske dogodke iz let ljudske revolucije, hkrati pa tudi dan obračuna ustvarjalnega dela v preteklem razdobju. Ob takšni priložnosti

se moramo pogovoriti o dobrem in o slabem v želji, da bi se kraj hitreje razvijal in napredoval. Krajevni praznik naj bo praznik delavcev in kmetov, praznovanje naj pride v sleherni suhokranjsko vas, saj imajo v naši družbeni ureditvi tudi pasivni kraji svojo bodočnost, vendar samo ob upoštevanju naprednih načel.

Prebivalci Suhe krajine morajo imeti več zaupanja v svojo zemljo. Prenehati je treba s poizkušanjem in se trdno odločiti kako bomo razvijali kmetijstvo. To področje ima bodočnost samo v živinoreji, zato bi bilo prav, da bi zadruga to resno upoštevala. Razvijati bo treba sodobno živinorejo, površine, ki niso primerne za obdelavo pa pogozditi. Na nove industrijske obrate bi bilo odveč računati, izpopolniti moramo te, ki jih že imamo. Lepo bodočnost pa ima Suha krajina v turizmu, saj ima dolina Krke tu toliko lepote kot malokatero področje pri nas. Da bi se turizem razvil je treba hkrati olepševati naselja in misliti o njihovi ureditvi.

Po govoru je zbrane prebivalce pozdravil še predsednik Republiške zveze šoferjev in avtomobanikov tov. Rudi Cerar ter jim čestital za krajevni praznik. Nato so učenke osemletke izvedle nekaj recitacij in pevskih točk, mladi telovadci pa so prav strumno prikakali nekaj orodnih vanj. Za konec slavnostnega programa je v počastitev praznika šoferjev odšla iz Žužemberka na krožno vožnjo po Suhi krajini kolona osebnih avtomobilov in mopedov.

Vojaki čestitajo za 22. julij

POZDRAVI IZ BOVCA

Fantje, ki služijo vojaški rok v Bovcu, pozdravljajo ob 22. juliju vse sestre in brate, prijatelje in prijateljice. — **Podlogar Alojz** iz Sentjanža, **Pečjak Anton** iz Klečeta pri Žužemberku, **Turk Jože** iz Visejca pri Hinjah, **Vinko Kovačič** iz Leskoveca, **Pavčič Alojz** iz Vavte vasi in **Pužan Ivan** iz Sevnice.

ČESTITKA IZ SKOPJA

Fanta, ki sta pri vojaki v Skopju, čestitata k dnevu vstaje vsem domačim, prijateljem in znancem. — **Jože Korelec** iz Gorenje vasi in **Alojz Kek** z Luže.

POZDRAV IZ SLAVONSKE POŽEGE

Anton Pavlin iz Mokrega polja in **Franc Zagar** iz Trebelnega, ki sta pri vojaki v Slavonški Požegi, to-

plo pozdravljata vse bračce Dolenjskega lista, posebno pa domača dekleta in fante, ter sorodnike in želita vsem prijetno praznovanje dneva vstaje.

POZDRAV IZ VINKOVCEV

Kolektivu KZ v Sentjanžu želi še mnogo delovnih uspehov in mu čestita k dnevu vstaje **Jože Podlogar** iz Sentjanža, ki služi vojaški rok v Vinkovcih.

ČESTITKE IZ KRUSEVCA

Dolenjski fantje, ki služijo vojaški rok v Krusevcu, pozdravljajo vse domače, prijatelje in prijateljice ter bračce Dolenjskega lista. Vsem delovnim ljudem želijo mnogo uspeha ob 22. juliju, dnevu vstaje. — **Gođec Vinko**, iz Kompolje, **Prhne Toni** iz Orehovice, **Zabkar Jože** iz Zameškega,

Lindič Lojze iz Trščine in **Arenšček Marjan** iz Blance.

VOJAKI IZ SKOPJA PIŠEJO

Vsi slovenski fantje, posebno Dolenjci, ki služimo vojaški rok v Skopju, v P. 4466, pozdravljamo ob 22. juliju fante in dekleta na Dolenjskem, delovnim kolektivom, zlasti cestnemu podjetju, pa čestitamo ob 22. juliju. — **Jože Zupančič**, **Franc Čimerman**, **Viktor Krošelj**, **Franc Janežič** in **Jože Rus**.

ČESTITKA IZ PANČEVA

Ob prazniku 22. julija čestitata vsem delovnim ljudem na Dolenjskem, zlasti znancem **Franc Štamfelj** in **Jože Katerle**.

ČESTITKA Z MADŽARSKE MEJE

Vojak, ki služi na madžarski meji, iskreno čestita k dnevu vstaje vsem bravcem Dolenjskega lista in jih pozdravlja. Pozdravlja tudi svoje domače. — **Stanko Žezuk** iz Gor. Zabukovja pri Trebelnem.

POZDRAVI IZ KIKINDE

Vojaki v P. 6405 Kikinda: **Jože Požek**, **Franc Fir**, **Franc Kučič** in **Franc Poglavnik** čestitajo delovnemu ljudstvu Slovenije ob dnevu vstaje, starše, sorodnike in znance, posebno mladino, pa toplo pozdravljajo.

IZ ALEKSINCA ČESTITAJO

Dolenjski in štajerski fantje, ki služijo vojaški rok v Aleksincu, pozdravljajo vse fante in dekleta, bravce Dolenjskega lista in svoje domače. Ob 22. juliju pa želijo delovnim kolektivom še mnogo uspehov. — **Stanko Krapež** iz Vodenic, **Jože Končina** iz Krmelja, **Jože Bibič** iz Piršenbrega, **Ivan Jeršič** iz Sv. Lenarta in **Martin Krošelj** iz Sromelj.

Rudi Hrvatin

France Slana: KURIR

Novi predpisi s področja socialnega zavarovanja

(Nadaljevanje s 3. strani)

spevek za zdravstveno zavarovanje po sedanji stopnji 14,60 odst. ali 3343 din mesečno. Ta osnova 22.900 din bo obrtniku — zavarovancu odmerjena tudi v primeru nezmožnosti za delo. Tisti obrtniki, ki bodo imeli nad 150 tisoč din davčne osnove, bodo razvrščeni v I. zavarovalni razred z zavarovalno osnovo 34.200 din in bo znašal prispevek 5003 din mesečno.

Obrtniki bi morali do 15. julija letos vložiti pri Zavodu za socialno zavarovanje oziroma njegovih podružnic prijavo o zavarovanju, ustrezno listino o davčni osnovi, potrdilo, da so vpisani v register obrtnikov in odrezek o plačanem prispevku-akontaciji po V. zavarovalnem razredu. Te listine so podlaga za izdajo zdravstvenih izkaznic, s katerimi bodo zavaro-

vanci — obrtniki in njihovi družinski člani po potrebi nemoteno koristili zdravstveno varstvo. Predpogoj za uživanje pravic iz zdravstvenega varstva je redno mesečno vplačani pripadajoči prispevek. Gostinci niso upoštevani kot obrtniki, zato niso zavarovani po tem zakonu.

Da se bodo zavarovane osebe zanimale za smotno trošenje sredstev skladov zdravstvenega zavarovanja, vpeljuje zakon v neposredno udeležbo zavarovanih oseb pri stroških za zdravila, predpisana na recept, in neobveznega cepjenja. Tako mora plačati od 1. julija vsaka zavarovana oseba za vsako zdravljenje 60 din, ne glede na ceno zdravila. Če je zdravljenje cenejše od 60 din, plača zavarovana oseba samo toliko, kolikor zdravilo v lekarni stane. V tem primeru mora lekarna vrniti zavarovancu

recept. Za tista zdravila, ki jih zavarovanci dobijo z intervencijo zdravstvenih delavcev (ovoji, mazila, injekcije itd.) v zdravstvenih ambulantah, bolnicah ali zdraviliščih ne plačajo 60 din. Ta zdravila morajo imeti zdravstveni zavodi na zalogi in jih nuditi zavarovanim osebam brez recepta. Tako zdravilo pa v kalkulirajo zdravstveni zavodi pravilno v ceno storitev. Zdravnik sme napisati na en recept le eno zdravilo. V primeru, da je na receptu napisanih več zdravil, mora lekarna zahtevati od zavarovane osebe, da ta plača za vsako zdravilo po 60 din.

Kmetijski zavarovanci ne plačujejo takega prispevka (60 din), ker so zavarovani po zakonu o kmetijskih proizvajalcih in že plačujejo udeležbo na zdravila po tem zakonu.

PET TRDINOVIH NAGRAD

Kot vsako leto so se tudi tokrat na obletnico smrti pisatelja Janeza Trdine zbrali v Novem mestu nagradenci, ki jim je Okrajni svet svobod in prosvetnih društev podelil letošnje Trdinove nagrade. Svečanosti ob pomembnem kulturnem dogodku so se udeležili podpredsednik RIS dr. Jože Vilfan, tajnik Republiškega sveta svobod in prosvetnih društev Dane Robida, predsednik OLO Niko Belopavlič, sekretar OO SZDL Miro Gošnik, podpredsednik novomeške komune Sergej Thrževski ter mnogi drugi domači predstavniki javnega in kulturnega življenja.

Predsednik Okrajnega sveta svobod in prosvetnih društev Janez Gartner je pozdravil letošnje nagradence prof. dr. Mirka Rupel, akademskega slikarja Zorana Dideka, skladatelja Slavka Mihelčiča, prosvetnega delavca Viktorja Zemljaka ter igralca in režiserja Franceta Kralja ter v kratkih besedah orisal njihovo delo za katero jim je Trdinova nagrada podeljena. V imenu nagradencev se je nato zahvalil prof. dr. Mirko Rupel.

Jezikoslovec, prof. dr. Mirko Rupel

Letošnjo Trdinovo nagrado za literarno-znanstveno delo je prejel dr. Mirko Rupel, ki je napisal PRIMOZA TRUBARJA, obsežno študijo o avtorju prve slovenske knjige. Mirko Rupel, ki se je rodil v Trstu 1901, je javnosti znan kot jezikoslovec, literarni zgodovinar in eden najboljših strokovnjakov za obdobje slovenskega protestantstva. Poleg drugih del je izdal obsežen komentar izbor iz protestantske književnosti in uredil drugi Trubarjev zbornik ob 400-letnici slovenske knjige. V svojem najnovejšem delu »Primož Trubar«, ki je nedavno izšlo pri Miadinski knjigi, je Rupel obširno in z znanstveno dokumentacijo obdelal življenje in delo našega prvega reformatorja in začetnika slovenske književnosti. S tem smo prvič dobili sintetično in analitično delo o največjem Slovencu šestnajstega stoletja. Ker govori knjiga o rokaju, ki je živel in delal prav na Dolenjskem, je za nas toliko večjega pomena in tembolj dragocena.

Akademski slikar Zoran Didek

Trdinovo nagrado za likovno umetnost je prejel akademski slikar Zoran Didek, ki je ustvaril vrsto del z dolenjsko motiviko. Rodil se je 1910 v Ljubljani, osnovno in meščansko šolo pa je obiskoval v Podbočju in v Krškem ter 1933 končal akademijo likovnih umetnosti v Zagrebu. Dolenjska, iz katere je črpal slikarsko motiviko že kot študent, dobiva danes v njegovih delih nov, poglobljen slikarski izraz. Razen tega pa

Skladatelj Slavko Mihelčič

Skladatelj Slavko Mihelčič, rojen 1912 v Lokvicah pri Metliki, ki je nedavno praznoval 50-letnico rojstva in 30-letnico umetniškega ustvarjanja na glasbenem področju, je prejel Trdinovo nagrado v znak priznanja za glasbeno ustvarjanje. V 30 letih svojega umetniškega dela je obogatil slovensko glasbeno kulturo kot skladatelj, glasbeni pedagog in dirigent ter je slovenski javnosti dobro poznan. V rodni Beli krajini je našel prvi stik z glasbenim svetom, študij pa je dokončal na državnem konservatoriju v Ljubljani. Do danes je napisal 360 glasbenih del. Vedremu ljudskemu razpoloženju se je znal najbolj približati v vokalni glasbi. Znana je tudi njegova simfonična pesnitev »Mrtveci za vasjo«. Njegovo široko in plemenito vzgojiteljsko ustvarjalno in glasbeno organizacijsko delo, ki je večkrat ostalo skrivno, ga uvršča med naše resnične glasbene umetnike, za kar mu gre še posebno priznanje.

Prosvetni delavec Viktor Zemljak

V znak priznanja za 30-letno amatersko udejstvovanje in uspehe v vodstvu kulturno prosvetnih organizacij je sprejel Trdinovo nagrado Viktor Zemljak iz Krškega. Nagradenec se je rodil 1914 v Zagrebu, obiskoval meščansko šolo v Krškem in obrtno nadaljevalno šolo v Zagrebu. Na kulturno-prosvetnem področju je se udejstvoval kot igralec, režiser, scenograf, pevec in organizator. Med vojno je bil preganjan, po osvoboditvi pa se je vrnil v Brestanico, kjer je živel do 1954, ko je odšel v Krško. Med pomembnimi deli, ki jih je zredil po tem času, velja omeniti »Namišljenega zdravnik«, s katerim je igralski kolektiv iz Krškega sodeloval na letošnji reviji dramskih skupin Slovenije v Novem mestu in se odlično uveljavil. O njegovi vsestranski in plodni 30-letni dejavnosti na področju kulture in prosvete govori tudi srebrno odklapanje Zveze Svobod in PD Slovenije, ki ga je prejel lani.

Igralec in režiser France Kralj

V znak priznanja za uspele igralske stvaritve in režije, ki so pomembne za razvoj in umetniško rast amaterske gledališke dejavnosti, je bil s Trdinovo nagrado nagrajen France Kralj. Nagradenec se je rodil 1917 v Dobruški vasi pri Škocjanu in končal gimnazijo v Novem mestu. Od osvoboditve je aktiven igralec in režiser v društvu Svobode »Dušan Jereb« v Novem mestu. Po osvoboditvi se je takoj vključil v sindikalno gledališče v Novem mestu, kjer je predstave tudi organiziral. Prejiral je vloge iz Molièrovih, Goldonijevih, Shakespeareovih, Borovih, Klopčičevih, Cankarjevih, Potrčevih, Jurčičevih, Nušičevih, Linhartovih in drugih del.

Brez vas, knjige bi bili v mnogih trenutkih našega življenja kakor ... dje brez ognja in sonca, prezbajjoči v mrzlih saph življenjskih nužnosti in usodnih naključij. Z vami si ustvarjamo umetno: nce, da nas greje na poteh življenja.

Letošnji Trdinovi nagradenci: France Kralj, Viktor Zemljak, prof. dr. Mirko Rupel, Slavko Mihelčič in Zoran Didek po svečani podelitvi Trdinovih nagrad

Ta prečudni otroški svet

● Kaj veseli vašega otroka? Ste že kdaj razmišljali o tem? Je morda otrok sam pokazal zanimanje za neko stvar? Ne veste?

● Ste bili na razstavi otroških risb? Ste morda videli na njej tudi kakšno risbo, ki jo je naredil vaš osemletni Janezek? Zna, mar ne?

● Vas je presenetilo, ko ste videli na razstavi Janezkove slike? Seveda ga boste spodbudili, da bo še risal, veliko risal, da bo na prihodnji šolski razstavi imel najlepše slike.

Ta prečudni otroški svet, koliko lepega, nenavadnega, pisanega in neposrednega je v njem! Kar pogledajte Janezka! Vzame kos papirja, svinčnik in pravi: »Konja bom narisal! In nariše konja, takega, kakršen je v njegovi fantaziji: modra glava, zelene noge in vse ostalo rumeno. Toda to je njegov konj. Če mu poveste, da konj nima modre glave in zelenih nog, bo rekel, da nimate prav, ker da je konj v resnici tak, kakršen je on narisal. To so začetki, ki sovpadajo s časom, ko Janezek še ne more razumeti, da konj ne sme imeti modre glave in zelenih nog. To so začetki, ki pa tu in tam že ka-

žejo na otrokovo nadarjenost.

Osnovna izobrazba s sodobno pedagoško metodo omogoča, da sme otrok že kmalu začeti obdelovati svojega »konjčka«. Posebej je to predvideno za likovno vzgojo, kajti ta zahteva res smotno, tehtno in temeljito usmerjevanje otroške fantazije. Otroka je treba pripraviti do tega, da bo načrtno delal, da bo znal opazovati in se učiti. To pa zahteva od učitelja za likovni pouk dobro poznavanje otrokovi nagnjenj in pobegov v svojo otroško domišljijo. Ni lahko biti likovni vzgojitelj, zlasti ne, kadar nimaš dovolj pripomočkov za nazorno razlago.

Likovni pouk je na vseh šolah različen, kar je predvsem odvisno od učiteljev, ki se z njim ukvarjajo. Med osnovnimi šolami bi v tem pogledu prednjačila novomeška osemletka, kar se vidi že iz samega programa o likovni vzgoji. Lahko bi trdili, da je naredila več, kakor bi pričakovali. Lep prerez uspehov je dala nedavna razstava otroških risb, ki je bila na osnovni šoli odprta do prvih dni v juliju. Ali je imela namen manifestirati likovno vzgojo na osnovnih šolah, ali je bila prirejena zato, da bi strokovnjak odkril talente na njej, zdaj ni važno, dejstvo pa je, da je bil izbor bogat in v splošnem celo kvaliteten. Nedvomno so se za imeni avtorjev razstavljenih slik skrivali talenti (o tem je govorilo več lepih nadpovprečnih delc), zato jim je bila razstava tudi prvo tihoo, a vendarle javno priznanje, oziroma spodbuda in napotilo, da morajo še veliko delati, risati, risati in opazovati.

Nemogoče je otroške risbe ocenjevati na ravni akademskih umetnikov. Otroški svet je že v bistvu silno zapleten, fantazijski,

pisan, a vendarle preprost in nepokvarjen. Zato bi ga pravilno lahko razumel le sovrstnik teh otrok in vsa delca, nadahnjena s prešerno otroško domišljijo, tudi pravilno ocenil. Kajti ta prečudni otroški svet je še bolj otroški na otroških risbah. Ivan Zoran

Vlado Lamut: Rdeči cvet

»EKTRAN 62«

1. septembra letos bo izšla prva številka novega mesečnika za filmska vprašanja in televizijsko »Ektran 62«. Revija bo redno priobčevala študije, v katerih bo bralce seznanjala z najpomembnejšimi ustvarjalci, deli in smermi v zgodovini filma. Prinašala pa bo tudi druge zapiske in filmske kritike, tako da bo res zanimiva in jo bodo obiskovalci kinematografov ter ljubitelji filma radi jemali

Filmski seminarji v Kopru

Sosvet za filmsko vzgojo pri Zvezi Svobod in PD Slovenije je letos razpisal tri seminarje za upravnike kinematografov, za vodje filmskih krožkov in klubov ter za prosvetne delavce. Seminarji bodo od 16. do 28. julija v Kopru. Udeleženci bodo poslušali predavanja o filmu in njegovem razvoju ter o vlogi, ki jo ima ta umetniška zvrst v sodobnem kulturnem življenju. V programu je tudi gledanje nekaterih filmov, ki veljajo za vzor.

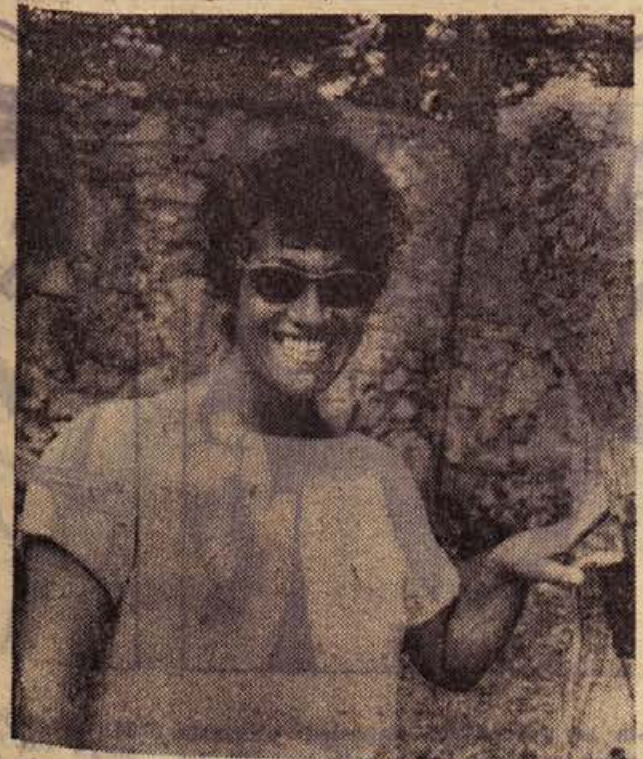
Ljudske noše na znakah

Zanimiva je serija znamk, ki prikazujejo ljudske noše v Jugoslaviji. Slovenijo zastopa znamka z žensko belokranjsko in kosteljsko nošo ter dvema moškima belokranjskima nošama. Te noše so upodobljene na stodinarski znamki. Moška noša pa je žal posneta po neki ponesrečeni sliki belokranjske ljudske noše, ki jo je pred leti prinesel »Gostinski vestnik«. Res bi že morali dobiti priložno zbirko izvirnih posnetkov naših narodnih noš, dostopno vsakemu ljubitelju narodopisja.

Kiparka Hava Mehtan

Hava Mehtan je stala na zaboju poleg pokončnega debila in enakomerno udarja

la po dietu. Hrast je trd, toda to še ni najhujše, velik je. S takim debelom se ni imela

Izraelska kiparka Hava Mehtan

opravka, tudi v Združenih državah ne, kjer je študirala kiparstvo, v rodni Izraelu, kjer živi, dela in razstavlja, pa sploh ne. Zato je bil hrast prvo presenečenje za edino predstavnico žensk na simpoziju.

Ko sva se ji s kiparjem Slojčcem (ta mi je pomagal pri prevodu iz angleščine) približala, je takoj odložila orodje in nasmejana pokazala na debilo, češ: »Ta pa je, ampak ga bom ...«

— Je les edini material, iz katerega oblikujete? — sem vprašal.

— V glavnem delam iz lesa, uporabljam pa tudi kamen in glino.

Ker sem videl poleg še dva hrastova hloda, sem vprašal: — Kaj bo nastalo pod dietom?

— Narediti nameravam tri like in jih postaviti na določene razdalje v trikotnik. Tako bo improvizirano gibanje kot posebna lastnost sodobnega časa.

— Ali lahko poveste kako posebnost o izraelski umetnosti?

— Kiparske tradicije v izraelski umetnosti ni, ker je hebrejska vera dolga stoletja prepovedovala kakršnokoli izdelovanje skulptur. Po mojem mnenju se je kiparstvo razvilo šele v zadnjih letih, predvsem po zaslugi nekaterih elementov arabskega kiparstva.

Danes je v Izraelu veliko umetnikov, ki ustvarjajo iz lesa. Ti pravzaprav prevladujejo.

— Izraelske umetnike srečamo vsako leto na več velikih razstavah. Kje ste razstavljali vi?

— Najprej doma, v Izraelu. Svoja dela pa sem že razstavila tudi v Parizu, Bruslju in v ZDA.

Njene umetnine bodo nedvomno tudi kostanjeviški galeriji v ponos, kajti Hava Mehtan je Kostanjevico tako veljubilna, da hoče ustvariti nekaj boljšega. Prvikrat je v Jugoslaviji, zato bi rada, da bi ji vse šlo od rok. Rada bi veliko doživela in se marsičesa naučila. Marljivo se učijo slovensčine in že popolnoma pravilno izgovarja: »Dobro jutro, nasvidenje ...«

IVAN ZORAN

Vlado Lamut: Bakla

NAROD SI BO PISAL SODBO SAM

Spomini na začetke oboroženega upora v Beli krajini in na prve napade partizanskih enot

V nedeljo 22. julija, ko bomo proslavljali dan vstaje slovenskega ljudstva, se bodo k odkritju spominjskega kamna na Hrastu zbrali prebivalci čili metliške komune in Bele krajine. Mednje se bodo podelile mnogi stari partizanski aktivisti, ki so v največjem razdobju zgodovine našega ljudstva s puško v roki zaželi morda tudi na Hrastu. Nemara se marsikdo vprašuje, zakaj o proslavi na Hrastu in o tej na zunanjski strani v zadnje čase toliko govorimo in pišemo. Prebivalci Hrasta in okoliškega področja to po vsej pravici zaslužijo, saj spada Hrast med tista slovenska naseleja, ki jih je fašistični okupator pošgal in dočela uničiti. Uničil tako, da skoraj ni ostal kamen na kamnu. Znesel se je celo nad sadnim drevjem, ki ga je belokranjski kmetič zasadi v vasi; ne govorimo tu o letom ter rodostni pogledov spremljal njegovo rast in zorenje. Da, celo to drevje je pobesnel okupator posekal v onesmogljil ježi, ko se je moral umakniti pred streli partizanskih pušk. Ne bo odveč, če se danes, ko smo v prejšnjih številkah že podrobno opisali napad na Hrast, malo dlje pomudimo ob dogodkih, ki so značilni za širše razdobje, predvsem za leto 1942, ko si je naš slovenski partizan v prvih vojaških akcijah pričel kovati svojo strategijo in taktiko.

Ce odzivno spomin na leto 1941 in 1942, na razdobje, ki je sledilo postavi Partije k oboroženemu uporu, bomo našli tudi v Beli krajini vse tiste osnovne značilnosti prve razvojnega stopnje našega upora. Tudi tu so se že v letu 1941 pričele prve priprave na kamni. V hudi zimi 1941/42 se je kljub okupatorjevemu teroru pripravljali niz partizanskih vojaških akcij, ki so sledile v spomladanskem in poletnem obdobju 1942. V Beli krajini, zlasti na gorjanskem področju, sta se pričela kovati bratstvo in enotnost med slovenskim in hrvaškimi ljudstvom, saj je narodnostna

Piše Ivan Škof

meja prav bližnja. Iz odborov OF so pričeli rasti prvi zametki nove ljudske oblasti. Na področju Hrasta in Suhorja je okupator v letu 1942 doživel takšne partizanske napade, da se je moral umakniti iz postojank, s katerimi je skušal blokirati gorjansko področje.

V letu 1941 so se pričeli na področju Bele krajine zbirati prvi partizani na Miklarjih, pri Draščih in nad Semčicem, iz katerih je pozneje z dotokom novih borcev nastala Prva belokranjska četa. Predno so lahko odšli prvi borci v partizansko vojsko, je bilo treba zbrati dovolj vojaškega materiala, obleke ter sanitetne in ostale opreme, da bi partizanska vojska lahko pričela z oboroženim uporom. Zimskega obdobja 1941/42 (tista zima je bila zelo huda) so povsod uporabljali za temeljite priprave, tako politične kot vojaške. Na področju Suhorja je že v letu 1941 deloval rajonski odbor OF, ki je bil ustanovljen v novembru. Bela krajina je imela že v prvi

polovici leta 1942 svoje okrožje, ki je zajemalo vso Belo krajino razen Poljanske doline. Slednja je takrat spadala pod Kočevoško, sele 1. oktobra 1943, ob zasedanju prvega zborna odposlanec slovenskega naroda v Kočevju, je bila priključena belokranjskemu okrožju. Okrožje je bilo razdeljeno na več rajonov, eden od njih je bil rajon Suhor.

Narodnoosvobodilno gibanje in uporna misel sta kaj hitro našla vnete pristaje med prebivalci Bele krajine. V juniju 1942 so bile prve javne volitve v odboje. Osvobodilne fronte, ki so bili zameetek nove oblasti. Partija je znala pravilno oceniti mešetarstvo starih oblastnikov, vedela je, da se nanje ne more zanesti in da niso sposobni popeljati ljudstva v boj. Da je bila nova ljudska oblast, ki je nastajala iz OF, ljudstva po volji je bil najboljši dokaz množični prihod prebivalcev na volitve. Prebivalci so z velikim razumevanjem sprejemali tudi vse domoljubne dolžnosti do partizanske vojske in do narodnoosvobodilnega gibanja nasploh ter se hkrati množično upirali vsem okupatorjevim odredbam. Zavržali so tudi plačevanje davkov. Poloznice za davke so javno trgali na sestankih, denar pa izročali raje narodnoosvobodilnim odborom.

Nastajati je pričelo novo življenje, ustanavljali so razne kulturnoosvobodilne skupine in podobno. Odbori OF so organizirali tudi šolstvo, kar je prišlo posebej do izraza prav na suhorskem področju. Čeprav Bela krajina

borci Belokranjskega odreda skupaj z drugo četo Gorjanskega bataljona napadli postojanko Hrast. V napadu je sodelovala tudi skupina hrvaških partizanov iz Korduna, ki je bila na poti v Zumberak, da bi tam ustvarila zumberaško partizansko enoto. Drugi dan po napadu so italijanski vojniki požgali in do tal uničili vse stavbe v vasi, posekali dreve in se umaknili v Metliko. Precej okupatorjevih vojakov je bilo v napadu ranjenih in pobitih, vendar so vse ranjence in mrtve odpeljali s seboj v Metliko.

Napadi partizanske vojske so dosegli pri prebivalcih velik odmev. Čeprav je skušal okupator zatreti uporno misel in kail upora z divjanjem, požiganjem in drugimi represalijami, se je ost vedno znova in znova obračala proti njemu.

Napad na Hrast pa ima posebno vrednost in pomen še zaradi nečesa. Omenili smo že, da je v pripravah na vstajo in v uporniškem gibanju, ki se je pričelo razvijati med prebivalci tega področja v zimi 1941/42, ko so se skrivaj sestajali, zbirali orodja, hrano in opremo za partizansko vojsko ter prenašali obvestila, že rasla prva kal bratstva in enotnosti. Že prve priprave so namreč tesno povezoval

prebivalce okoli Hrasta in Suhorja s soslednim hrvaškim področjem, predvsem okoli Zumberka. Tako sta se pričeli kovati bratstvo in enotnost naših narodov, bratstvo po krvi in orožju, skupnem boju proti skupnemu sovražniku, tujemu fašističnemu okupatorju. Enega od prvih ognjenih krstov pa je to sodelovanje doživel prav v napadu na Hrast, ko so se ramo ob ramo z našimi partizani borili tudi hrvaški. To tesno sodelovanje se je pozneje vse bolj in bolj razvijalo. Naši partizani so odhajali na skupne akcije na hrvaško stran, borci Zumberaškega odreda, IV. kordunaške brigade, XIII. proleterske brigade in Omladinske brigade pa so tostran Gorjanec in Kolpe v sodelovanju z našimi partizani preganjali sovražnika. Napad na Hrast je prvi člen v verigi skupnih akcij. Ne smemo pa prezreti tudi tega, da so prav na osnovi teh prvih vezi in zavezništva, ki se je razvijalo že v prvi polovici 1942. leta, dobili pozneje mnogi naši ranjenci varno zatočišče v partizanskih bolnišnicah na Zumberaškem področju.

Zelimo, da bi se v nedeljo 22. julija, ko bomo proslavljali dan vstaje slovenskega naroda in hkrati 28.

Stirje ljudje širi zgodbe, takine neobičajne, močno pretresljive kot so jih naši ljudje doživljali v času boja za svobodo. Na sliki od leve proti desni: Matija Brunskole, Rezka Brunskole, Doko Bračič in Jože Radoš. Njihovi obrabi so danes nasmejani, na ruševinah starega doma, ki ga je okupator požgal in uničil je zrasel nov, svetlejši dom. Spomin na težke dni, pa ne bo nikdar zbledel

Mednarodni sejmi

Na 21. oktobra leta beograjskem razstavi mednarodni sejmi in tekstilnih izdelkih. Razstavljeni bodo domačin in konfekcijski izdelki. Poleg modnih vzorcev blaga, ki so izdelani v tekstilnih gajlarnicah prikazani tudi ure, kozmetična preparati, obutev in mednarodni sešilni oblačil pa bo na tujem tržišču prikazani in tujini podjetji, s čimer se povečuje možnost izvoza domačin izdelkov.

»Iz gozda smo videli, kako gori...«

»21. julija, tisti dan, ko je bil napad, smo želi pšenico. Mo je lozjemoma smeli, ker so Italijani kmalu ko so prišli uvedli polletjsko uro in zastražil vas. Na njivi je bilo pet žensk in fantič, stari pod njivo, ki smo vezali snope. Partizani so bili tik pod našo njivo, dva Italijana pa sta z orožjem v rokah hodila po mejah. Partizani so se prej naročili moji mam, da ne sme nihče povedati Italijanom, da so skrili pod našo njivo. Zato je mama meni, ki sem imel takrat 13 let, in bratu, ki je bil leto dni starejši, še posebej naročila, naj molčita. Poslala naju je domov

»Posebna komanda« krematorija II je že tu, za nami prihaja »Posebna komanda« krematorija IV. Tako nas je v postopju zbranih nad 460 mož. Vsi smo, ki vemo za grozote bestij v esesovskih uniformah. Na smrt čakamo in le to se sprašujemo, kako se bo to zgodilo. Najbolj verjetno je še, da nas bodo s krematorij vred poglajni v zrak. Počasi prehajajo glasni razgovori v šepet. Toda tudi šepetanje polagoma zamira. Tihota, ki stiska srce. Tesno drug ob drugem čepimo na betonskih tleh.

Zemljejo nas nazaj v krematorij I v našo sobo in ukazuje, da je ne smemo zapustiti. Nasednjega dne vozijo tovornjaki trupla v krematorij, naše mrtve tovariške »Posebne komande«, in jih polagajo pred peči. Trupla so pokrita s stražnimi opekinami, obrabi so iznačkani, da jih ni moč spoznati. Moje tovariške so pomorili z metalci ognja... Nam štirim so pustili življenje. Dr. Mengele nas bo najbrž še potreboval. Kljub strašnoemu živčnemu stanju vendarle najdem trenutke, ko razmišljam: Kako morejo ti ljudje biti tako nepojmljivo brezsrčni, tako bestialni, tako grozovito trdi! Ja, njihova ideja razizma in nacionalizma obdaja z ledenimi oklepi sovraštva do vsega, kar ni nemško, zlasti pa do nas — Judov! Ali jih res pri tem vodijo le patološki možgani voditelja in ali ne tiči krutost že v bistvu tega naroda? Ne vem si jasnega odgovora na vsa ta vprašanja.

Dnevi minevajo v brezdrevju. Ponoči ne moremo spati. Moja tovariša, anatomska sluga in jaz smo ostali sami v krematoriju. Vsake dva ali tri dni pride frideset mož novo postavljen provizorčne »Posebne komande«, da požgo trupla tistih, ki so umrli v barakah. Tiho in popolnoma strti čakamo konca. Potem, ko so poginili skoraj vsi tisti, ki so vedeli za groznote skrivnostnih plinskih celic, krematorijev grmade, mora v nekaj dneh priti vrsta tudi na nas. Slabo znamenje se nam zdi že to, da se nas Oberscharführer Mussfeld naravnost izogiba. Morda čuti, da bi se tudi njemu, ki prav tako ve za vse tajne taborišča, utegnile pripetiti to, kar je tako radodarno defil drugim. Zapira se v svojo sobo in pije, pije.

Taboriščni zdravnik dr. Mengele se nenadoma pojavi in pove, da bo vse taborišče Auschwitz na vsje povelje do kraja likvidirano — vendar zdaj ne gre za stanovanje, temveč za zgradbe in naprave. Najprej bodo porušili dva krematorija. Eden ostane, da bodo v njem še lahko sežigali trupla v barakah umrlih bolnikov. Mi naj se z vso sečirno dvorano, vsemi akti in preparati preselimo v krematorij IV.

Z rušenjem krematorijev I in II prične takoj Krematorij II je zletel v zrak že pri uporu »Posebne komande«. Čudni občutki me obdajajo, ko gledam, kako na tisoče zapornikov hiti rušit ogromne zgradbe krematorijev. Tisoča mrdnega decembrskega dne, ko so začeli zaporniki odnašati gore opeke iz krematorijev, ne bom nikoli pozabil... Judje so na povelje SS začeli graditi te krematorije. Judje jih na povelje SS rušijo. Se nikoli niso zaporniki taborišča Auschwitz tako radi izpolnili kako povelje kot to. Tisoč mož delajo kot obsedeni, kot bi se bali, da jih ne bi prehitel nenaden preklic povelja. Na njihovih upadlih obrazih se prvič pojavlja jasen žarek prvega se nezaupega zaupanja v prihodnost...

V sečirni dvorani je vse pospravljeno. Od sečirne mize vzamemo s seboj le marmorno plošče. V nekaj urah smo se preselili in si uredili nove prostore. Dnevi minevajo mirno. Esesovski straže se vedno pogosteje zatekajo k alkoholu. Redki so trenutki, ko so trezne.

Nekega večera se opoteče Oberscharführer Mussfeld k nam v sobo. Jezik se mu valja po ustih in le s težavo izreče: »Dober večer, fantje! Kmalu boste vsi pokrepli, potem pridemo pa mi na vrsto.« Sede k nam in pije čašo čaja z rumom. Pri tem pripoveduje o svojih ženi, ki je bila ubita pri bombardiranju in o sinu, ki je padel na Vzhodni fronti. »Vsega je konec! Rusi so še 40 kilometrov od Auschwitza. Vsa Vzhodna Nemčija beži proti nam.« Oberscharführerjeve besede vzbude v meni iskrico upanja. Morda se pa le zgodi čudež? Morda se pa le rešimo, v zadnjem trenutku... morda ne bo več časa za... saj bo vsakdo najprej skušal rešiti sam sebe...

Medtem ko smo nihali med smrtnim strahom in upanjem, je prišel 1. januar 1945. Novo leto! Zemlja je pokrita z debelo snežno odejo. Dr. Mengeleja ni več v Auschwitzu. Taborišče ima novega zdravnika. Vseposvode je čutili razpad. Ne bo več dolgo trajalo, ko bo tretjemu rajhu temeljito odklenalo.

Desetega januarja dobim v roke časopis, kjer sem našel opazko o ruski ofenzivi, ki se je začela na Vsihi. Kmalu nato se že sliši v taborišče grmenje topov, včasih zelo močno, da se tresejo šipe na oknih. Fronta se vedno bolj bliža.

Zvečer 17. januarja ležem k počitku. Pečica škri prijetno toploto okrog sebe. Mirno zaspi. Okrog polnoči me prebudi nekako dirjanje in luputanje z vrati. Nagli koraki se oddaljujejo po hodniku. Planem pokonci, se brž oblečem in hitim ven. V sežigalni dvorani gori luč, dvo-krilna vrata iz krematorija I so odprta na stelaž, straže nikjer. Celo na stolph ni žive duše več. SS je pobegnalo!

»Tvoji otroci so živi...«

Tisti dan, ko je bil napad na Hrast, sem žela pšenico. Otroci so bili pri stari materi. 4-letni sin je bil takrat na paši. 2-letna hči pa se je v gozdu igrala z ostalimi otroki.

Nenadoma je začelo počati. Najprej strel, potem dva in rajah. Bila sem zmedena. Preleto me je, kje so otroci. Misliha sem, da jih ne bom več videla. Pokalo je vedno bolj. Noč sem prebila na prostem, v skrbih in st. ah.

Vsa neprešpana in utrujena ter z mislijo, da otrok ne bom več videla, sem se naslednje jutro vrnila v vas. Doma je bilo vse razbitno in krvavo. Posod so bili sledovi krvi. Jokala sem, ker sem misliha da bom otroke našla mrtve. Moja mama pa je rekla: »Nič se ne boj in ne jokaj, tvoji otroci so živi. Nihče si ne more misliti, kako mi je odleglo, kaj ra.en otrok nisem imela prav nikogar, ker je bil mož v internaciji.

Vas je bila prazna. Ljudje so se razbežali, toda sele takrat, ko se je začel napad. Naslednji dan so prišli fašisti in jo upepelili. Nič ni ostalo celega. Celu vse drevje v vasi so posekali. Ljudje so se razbežali: eni v gozd, drugi k sorodnikom o sosednja vas. Ostalo jim je samo to, kar so imeli na sebi, nekateri pa so bili tudi na pol nagi. Zalostno je bilo vse to.

Svojeega doma tudi jaz nisem več imela. Z materjo in otroki sem se zatekla na Sodji pri Semiču. Hodila sem na dnino in stanovala zdaj pri enem zdej pri onem. Otroke sem prešivala na rokah. Teško je bilo, toda takrat se je dalo pridržati. Tudi na moša v internaciji sem morala nekako skrbeti. Poslala sem mu nekaj paketov, čeprav večkrat nisem vedela, kaj naj mu pošljem. Pa smo pričeli tiste strašne čase... (Po pripovedovanju Rezke Brunskole iz Hrasta)

IZ ZAPORA V ZAPOR

1942. Bil sem v gozdu prišli Italijani. Prejel bataljon. To je bil, ko so Italijani se zbirali partizanski. Okrog Hrasta so hodile partizanske

me je ovadil, da sem delam za partizane pomagam. Zato me je posekali. Poro me, če govorim to. Odgovoril sem, potem so me vprašali, kaj, če vem, kje se komunisti in da naj vem, pot do njih. Bil sem, da ne vem, ali, če jim ne povem. Tam govoril. Ker sem bil zaprt v klet. Bil so me ubili, ker ni bil patrolo z Jugor. Tako se spominja vojnih časov Matija Brunskole, gosliničar s Hrasta in zaprti v Metliki.

IZ ZAPORA V ZAPOR

Tam sem bil zaprt do 15. avgusta. Vedno so govorili, da bodo vse izpustili. Toda prišli so, nas zvezali po osem skupaj in odgnali. Pričela se je pot v internacijo, ki je ne bom nikoli pozabil.

Odpejali so nas v Ljubljano in zaslišali. Potem sem bil sedem tednov zaprt v Koprju. Iz Koprja so nas odpeljali v Palermo na Sicilijo, kjer sem bil 14 dni. Iz Palerma so me z ostalimi interniranci odgnali v Usticco ob Sredozemskem morju. Nato še dolgo potovanja v Severno Italijo, v Padovo. V Padovi sem dočkal kapitulacijo Italije. Prišli so Nemci in vse preselili na Madžarsko. Vendar nas niso dolgo držali na Madžarskem. Transport je bil poslan v Maribor, kjer so nas ločili: Slovenci smo bili dodeljeni oddelku za Ljubljano, Hrvati in Srbi pa so šli s transportom proti jugu.

Na vlakcu iz Maribora proti Ljubljani sem premišljal, kaj naj vse to pomeni. Priti še enkrat v zapor, bi pomenilo izgubiti vse. Sklenil sem, da pobegnem. Nagovarjal sem tudi druge Belokranjce. Vsi so odlašali, toda jaz nisem več vzdržal. Pri Zidanem mostu sem skočil z dvrečnega vlaka in pobegnil. Skrival sem se in v nekaj dneh prispel v Mokronog. Tam so bili partizani. S kamionom so me prepeljali v Trebnje, od koder sem se z vlakom pripeljal v Novo mesto. Domov na Hrast, sem prišel okrog 24. septembra 1943 in se takoj priključil rajonskemu odboru OF. Ko sem odšel v internacijo, sem imel 86 kg, ko sem se vrnil domov, sem imel le še 43 kg.

Tako se spominja vojnih časov Matija Brunskole, gosliničar s Hrasta, ki je bil v Metliki. Božidar Jakac: Aktivistka

kala sva, partizani pa so naju tolažili. Italijani so pobrali vse, kar se je dalo vzeti. Vilice, žlice, brane, plugje. Odnegli so vse živizi, žito, kruh, vino, slani. Odpejali so tudi 87 prašičev. Pogorelo je vse. Hiše in gospodarska poslopja. Gospodarskih poslopij na Hrastu še danes ni.

Partizani z orožjem

JACK LONDON:
KRISTOF DIMAČ
PRIREDIL:
Stanko Simenc
RIŠE:
Janez Gruden

33. Približal se je sotoru. Pri ognju je čepel majhen, debel možakar. »Ti si menda novi nosač,« je rekel. »Jaz sem Jaka Čok.« Od njega je zvedel podatke o njegovih gospodarjih. Thomas Stanley Sprague je bodoči rudniški inženir in sin milijonarja, doktor Adolf Stine pa ima tudi petičnega očeta.

34. Okoli devetih sta se gospodarja naposled prikazala. Sprague, rdčeličen, rejen gospodič kakih petindvajsetih let, Stine pa vitek, bled, a tudi mladi mož. »Čas je, da gremo na pot!« je rekel Sprague. Blaga je več kot za poldrugo tona!

35. Blago je prenesli na plečih v divjem vetru in snegu sto metrov daleč. Potem sta začela nakladati. Ker se je čoln poln blaga vedno bolj pogrezal, do druge ure je bilo vse počutili tako slahotnega, da bi se bil skoraj zgrudil.

36. Po bórnem kosilu so zlezli na čoln. Takoj ga je vrglo h kraju, kjer je naselil na pesek. Kalčni šestkrat so z velikim naporom poskusili odriniti čoln od obale. Bilil so mokri do pasu in zobje so jim začeli sklepetati. Zakurili so in sušili zmurnjeno obleko. Zednili so se, da bodo odrinili prihodnji dan.

Štiri zlate in osem srebrnih

15. julija so brežiški šoferji in avtomehaniki razvili prapor in tako počastili svoj praznik in 12-letnico podružnice zveze šoferjev in avtomehanicov v Brežicah. Sveča-

Nov transformator v Skopcih

V Skopcih pri Brežicah je prejšnji teden zasvetila močnejša luč. Vaščani so dobili novo transformatorsko postajo. Nekaj sredstev je prispeval vaški gradbeni odbor, ki je organiziral nabirajno akcijo, ostale stroške pa je krilo podjetje Elektro v Krškem. Vaščani so pomagali tudi s prostovoljnimi delom.

—tom

Brigadirji v Veliki dolini

Mladinski aktiv v Veliki Dolini je organiziral lokalno delovno brigado, ki bo doma pomagala graditi prosvetni dom. Mladinci so obljubili, da bodo nakopali 200 kubičkov peska in kamenja za temelje. Pred kratkim so že pričeli delati. Veliko delo za postavitve prosvetnega doma v Veliki dolini je opravila tudi šolska mladina, ki je (med drugim) zložila 40.000 zidnih in strešnih opek.

Invalid na udarniškem delu

Nemalo so bili prebivalci Velike Doline presenečeni, ko se je med delavci, ki so kopal temelj za prosvetni dom, pojavil tudi starejši človek, invalid s pohabljeno levo nogo. Ko so zvečer prenehali delati, je sedel, pokadil cigareto in se vrnil v svoj tri kilometre oddaljen dom. Ali ni to zgled, vredna, da ga posnemajo tudi zdravi?

Glasbeniki - odlično

V ponedeljek 2. julija je glasbeni krožek osnovne šole v Metliki priredil celovečerni koncert pod pokroviteljstvom predsednika občinskega ljudskega odbora Franca Vrvišarja. Da je Metlika glasbeno središče Bele krajine je dokazala nabito polna dvorana v domu TVD Partizana. Uvodoma je ravnatelj osnovne šole Ivan Zele opisal delo izvenšolskih dejavnosti in posebno poudaril razvoj in uspehe glasbenega krožka. Nato so se mladi glasbeniki zahvalili za pokroviteljstvo predsedniku ObLO Metlika in mu podarili šopek nageljnov. Javno so izkazali hvalečnost za dolgoletno pedagoško delo Zori Herakovičevi, komponistu, prirejevalcu pesni Silvu Mihelčiču, ravnatelju osnovne šole tov. Zeletu za nesebično

nost se je začela, ko so okrašen motoristi, avtomobili, tovornjaki in avtobusi šli v povorki od železniške postaje skozi mesto, nato pa so se spet zbrali pred prosvetnim domom, kjer so počakali kolono avtomobilov iz Vidma-Krškega. Predsednik upravne odbora podružnice je po

BREŽIŠKE VESTI

pozdravu gostov, predstavnikov oblasti in pokroviteljev prireditve — zastopnikov »Prevoza« in »Gorjancev« — v slavnostnem govoru opisal delo podružnice in orisal naloge ter dolžnosti šoferja v hitrem razvoju naše domovine. Nato je v imenu obeh pokroviteljev spregovoril direktor »Prevoza« o odgovornosti šoferjev, vzgoji avtomehanicov in enotnosti šoferjev, ka-

Koristen posvet o komunalnih problemih v Brežicah

V torek 26. junija so se na obč. ljudskem odboru sestali vsi predsedniki krajevnih odborov in vodje krajevnih uradov, da se pogovorijo o komunalni problematiki.

Razprava je bila zelo živahna, saj so obravnavali vsa važna komunalna vprašanja: občinske ceste in pota, javno razsvetljavo v vaseh, vodovode in pokopališča.

Za popravilo potov so bila iz cestnega sklada dodeljena potrebna finančna sredstva krajevnim odborom, ki imajo sedaj svoje žiro račune in bodo lahko takoj pričeli popravljati pota.

teriš simbol naj bo prapor. Ko je prapor prevzel zastavonoša, so prizadevnim članom podružnice podelili zlate in srebrne značke. Zlate značke so prejeli: Jaklič, Bogovič, Dvoršak in Rožič, srebrne pa: Hrastovšek, Klemenčič, Bradač, Jagrič, Starčič, Perko, Ferencak in Kržan. Priznanje za delo so dobili: Kopinšek, Jankovič, Špiler, Glogovšek, Krošelj, Suša, Zabkar, Zalec, Lapuh, Kovarič, Ferencak, Pinterič in predsednik upravnega odbora Metelko. Zastopnik oddelka za notranje zadeve Novo mesto tov. Medved pa je podelil priznanja Radonoviču, Mladkoviču, V. Rožiču, Zupančiču, Račovski, Tomsetu, I. Rožiču, Suši, Krošlju, Podpečanu, Jurešiču in Brudermanu.

Povorka je potem krenila proti kolodvoru. Popoldne je bila v gasilskem domu prosta zabava, tako da so šoferji in avtomehaniki res najlepše proslavili svoj praznik — 13. julij.

D. V.

Glede cene vode po zunanjih vodovodih so sprejeli sklep, da občinski ljudski odbor izda odlok o enotni ceni.

Tudi posamezne večje vasi so potrebne javne razsvetljave. Ker pa so za to dejavnost namenjena sredstva zelo pčila, so na posvetu sklenili, da je treba izdelati predračunski elaborat, nakar bodo po možnosti dodeljena potrebna sredstva.

Potrebe so velike, toda z dobro voljo, s samopriskom državljanov in pomočjo občine bo možno marsikaj urediti že letos.

Ivo Likavec

POSVETOVANJE O ŠTIPENDIJAH

Občinski ljudski odbor Metlika je sklical posvetovanje s predstavniki gospodarskih organizacij o štipendiranju mladine in

METLIŠKI TEDNIK

nadaljnem šolanju učencev gospodarskih organizacij. Pogovorili so se o enotnih kriterijih za razdeljevanje štipendij, o obveznostih, ki jih imajo štipendisti in štipenditorji, in o praksi štipendistov v svojih podjetjih. Občinski ljudski odbor štipendira 25 dijakov in študentov, gospodarske organizacije pa imajo ravno tako 25 štipendistov.

IZLET V BOSNO

Mestno združenje borcev iz Metlike je že večkrat organiziralo poučne ekskurzije za svoje člane: lani v obmorske kraje Slovenije, pred leti pa v Puljo in na Brione. Letošnji dan borca pa se je večina članov združenja borcev iz Metlike udeležila izleta v zgodovinske kraje v Bosno. Ekskurzija se je začela 4. julija in je trajala dva dni. Na poti v Bosno so si ogledali zgodovinski grad Mokričce, Zagreb in Novo Gradiško. V Banji Luki so prenočili. Naslednji dan je bil name-

Miro Kugler: DEKLICE RISEJO

Več skrbi za varnost pri delu

Higiensko - tehnična komisija za varnost pri delu, ki deluje kot pomožni organ občinskega sindikalnega sveta Črnomelj, je pred nedavnim obravnavala vprašanje varnostne službe v delovnih kolektivih. Ob tej priložnosti je analizirala vzroke številnih nesreč in ugotovila, da se največ nesreč zgodi zaradi neupoštevanja predpisov in nepazljivosti. Z malo več dobre volje HTV komisij v kolektivih bi se dalo to popraviti.

Prvih pet mesecev letošnjega leta kaže bolj povoljno sliko v primerjavi z letom 1961, vendar kljub temu ne moremo biti zadovoljni. V mnogih primerih je še vedno prišlo do nesreče zato, ker prizadejni ni hotel uporabljati zaščitnih sredstev, čeprav jih je imel na razpolago. Vsak tak primer bodo morali kolektivi in samoupravni organi še posebej obravnavati in strožje ukrepati, da se stanje izboljša.

Podatki podružnice socialnega zavarovanja v Črnomlju kažejo sledeče: 1961 je bilo povprečno 33 nesreč, letos 31; povprečno število izgubljenih dni v breme podjetja je znašalo na mesec v 1961. letu 188, letos 142,6, v

breme socialnega zavarovanja pa 1961. leta 393, letos pa 329.

Kljub temu, da je bil v prvih petih mesecih letošnjega leta dosežen viden napredek, z rezultatom ne moremo biti zadovoljni. HTV komisije v gospodarskih organizacijah, organi samoupravljanja in vodstva sindikalnih organizacij bi morali posvečati več pozornosti spoznavanju posameznih delovnih mest in bi se morali zavedati, da najmanjša nepravilnost lahko terja življenje.

Komisija pri občinskem sindikalnem svetu bo julija in avgusta obiskala vse kolektive in nudila pomoč

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

nasveti, kar bo vsekakor pripomoglo k zmanjšanju števila nesreč pri delu.

Lojze Starša

V SEMIČU BODO ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO

V nedeljo, 22. julija, ob 9. uri dopoldne bodo v Semiču odkrili spominsko ploščo z imeni 176 padlih borcev nekdanje semiške občine. Plošča bo vzdana na prosvetni dom. V okviru praznov bo 21. julija ob 20. uri zvečer v kino dvorani nastopil moški pevski zbor »Grafike« iz Ljubljane, ki ga vodi belokranjski rojak France Milek-Branko. Zbor bo naslednji dan pel tudi pri odkritju plošče. Na žalno svečanost vabimo vse svoje padlih in ostale prebivalce.

Kaj pa pot za pešce pri Stefanu?

Dela pri urejevanju poti za pešce v Stefanu, ki jih vodi krajevna organizacija ZB Semič, so zastala, čeprav bi morala biti do 22. julija narejena. Nastale so številne ovire. Tako niso mogli dobiti električnih drog, primanjkuje pa tudi delovne sile, ki bi pomagala urediti stopnice in ograjo. Upamo, da bo do 22. julija urejena vsaj javna razsvetjava. Če bodo ljudje pomagali s prostovoljnimi delom, bo tudi pot pravočasno urejena.

F. D.

F. D.

POZDRAV DNEVU VSTAJE — 22. JULIJU!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR ČRNOMEL!

Občinski komite ZKS ● Občinski odbor ZB ● Občinski odbor SZDL ● občinski odbor ZROP ● OBČINSKI ODBOR ZVVI ● Občinski komite LMS

NAJ ŽIVI DAN VSTAJE — 22. JULIJ, NAŠ VELIKI PRAZNIK!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR METLIKA

Občinski komite ZKS ● Občinski odbor ZB ● Občinski odbor SZDL ● Občinski odbor ZROP ● Občinski odbor ZVVI ● Občinski komite LMS

Kdo bo pomagal?

Letos sta si občinska Zveza za telesno kulturo in občinski odbor Jugoslovanskih pionirskih iger v Metliki zadala nalogo urediti športne oskrba te lovalne prostore. Splošna akcija, ki se razvija po vsej državi pod geslom »Leto telesne kulture mladim«, ima namen ustvariti osnove za telesno kulturo tam, kjer ni bilo dovolj storjenega za njen napredek, in pospešiti telesno vzgojo tam, kjer je v razvoju. V naši občini je to potrebno tudi zato, ker ni niti enega res primerne ga športnega prostora.

Zamisliti se je treba, da več kot 1200 šolskih otrok nima igrišča. Ne gre za stadion, čeprav bi ga Metlika nedvomno potrebovala, gre za manjša igrišča. Odbora sta predvidela dve igrišči v Metliki (pri Pangartu in osnovni šoli), v Podzemlju (za šolsko in ostalo mladino), na Suhorju pri šoli, na Božakovem, v Selih pri Jugorju, v Gradcu in na Radovnici.

Koliko je že rarejenega? V Metliki si šolski otroci s pomočjo gimnazijcev sami urejajo športni prostor. Polovica je izkapanega, vendar bo pri nadaljnjih delih potrebno strokovno vodstvo. Prav tako so

učenci že solarili prostor pri šoli, ki je dobil primerno obliko. Tudi na Božakovem, Suhorju in Radovnici so že začeli pripravljati športna igrišča.

Začelo se je, vendar učenci vsega ne bodo zmogli sami. Sredstev ni, zato je vse prepričano iznajdljivosti šol in družtev. Zemeljska dela bi otroci že opravili sami, toda tu in tam bo treba postaviti ograje, pripeljati pesek, odstraniti kamenje, vsega tega pa učenci ne bodo zmogli. Zato naj pomaga družba, starši teh otrok in drugi, da bi mladina res kmalu dobila primerna igrišča za športno razvedrilo. Zamujeno bo težko popraviti.

Ivo Likavec

Zbor MDB »Belokranjski heroji«

Danes, 19. julija ob 15. uri, bo zbor mladinske delovne brigade »Belokranjski heroji« v Metliki pred gradom. V brigadi bo delalo 70 srednješolcev. Brigada bo delala do 20. avgusta. Janez Dragoš

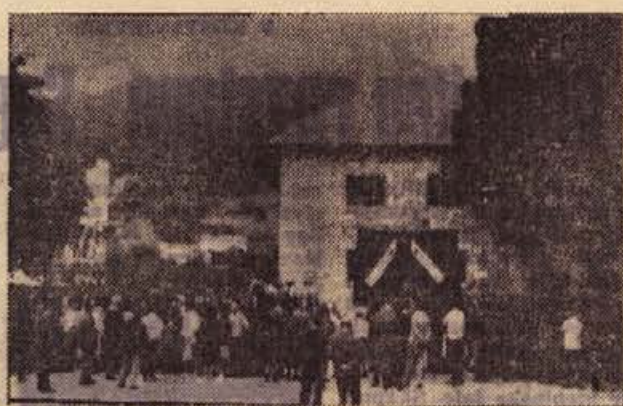
Dolenjske Toplice: brez filmskih predstav

Prosvetno društvo »Maks Benigman« v Dolenjskih Toplicah, ki upravlja prosvetni dom, je ukinilo redne dnevnice kino predstave. Le-te bodo samo še ob nedeljah, s prvim oktobrom letos pa bo ukinjene tudi nedeljske predstave. Da se je društvo odločilo za ta ukrep, je več vzrokov. Najvažnejši razlog je pomanjkanje sredstev in dolga v višini 100 tisoč dinarjev. Neurejena je tudi dvorana. Ker kaže, da ne bo nihče pomagal urediti tega vprašanja, je društvo pristojno k takemu ukrepu.

D. G.

Požar v okolici Novega mesta

V torek, 26. junija je nad Novim mestom in okolico divjala huda nevihta z grmenjem, nalivom in močnim vetrom, ki je lomil drevje. Med nevihto se je vnet električni kabel na obratu KGP Novo mesto v Zalogu, ki bi lahko povzročil požar na gospodarskih poslopih in milijonsko škodo. Novomeški gasilci, ki so bili zelo hitro na požarišču, so požar preprečili. Kabel se je najbrž vnel zaradi slabe električne napeljave.

Pogled na zborovalce na žužemberškem trgu na krajevni praznik 13. julija letos

Invalidi v Kumrovcu

Krajevna organizacija ZVVI iz Sentjurja pri Mirni peči je nedavno priredila izlet z avtobusom v Zagreb in Kumrovec. Udeležba 50 članov je dokaz, da je bilo za izlet veliko zanimanja. Najprej smo se ustavili v Brezicah in

si ogledali muzej. Pot do Zagreba je hitro potekala. V Zagrebu smo obiskali živalski vrt, po kratkem počitku pa nadaljevali pot po novi avtomobilski cesti, ki je speljana vse do Kumrovcu. Kumrovec, ki se je tako hitro razvil v

turistično mesto, nam je bil zelo všeč. Z velikim zanimanjem smo si ogledali rojstno hišo maršala Tita in se zamislili v predsednikovo mladost. Iz Kumrovcu smo se vrnili skozi Bizeljsko in Brežice. V Brezicah je bilo nadseve prijetno. V lokalni smo se dodobra odpočili in razvedrili. Proti domu smo se vračali skozi Trebnje. Veselo razpoloženi smo se razšli v Mirni peči. Zeleli smo, da bi tako lep izlet spet kmalu organizirali.

Izletniki se zahvaljujejo podjetju »Gorjanci«, ki je prevzelo prevoz, in šoferju Lojzetu, ki nas je popeljal na dolgo pot. Posebna zahvala gre organizatorju in vodji izleta invalidu Francu Spolarju, ki je mnogo pripomogel, da je izlet tako lepo uspel. Prav tako velja zahvala A. Kastelicu in J. Lužarju. Organizacija pa se posebej zahvaljuje podjetju »Dan« z Mirne, ki je veliko prispevalo za podoben izlet še lani. Zahvaljujemo se tudi ObLO Novo mesto, ki je znatno podpril prizadevanje organizatorjev iz leta. Franc Verce

Delavske športne igre

Da bi se športno življenje v delovnih kolektivih pozivilo in postalo sestavni del dejavnosti sindikalnih podružnic, pripravljajo občinski sindikalni svet v Novem mestu tudi letos — septembra

in oktobra — delavske športne igre.

Cilj športnih iger niso kakšni vrhunski športni dosežki, pač pa množičnost in opozarjanje na vsestransko korist športa. Razlogov za organiziranje delavskih športnih iger je več. Naj jih nekaj omenimo.

Sodobni način življenja je proizvajavca prikrajšal za marsikaj koristnega. Zaradi uporabe tehničnih sredstev — za delo v proizvodnji ali v zasebnem življenju — se človek telesno vse manj napreza, zato se njegove mišice razvijajo enostransko. To hkrati posredno vpliva na njegove umske sposobnosti. Z udeležbo v različnih športnih panogah pa se uspešno dopolnjuje telesne in umske sposobnosti.

Delovni človek išče v svojem prostem času oblike in načine, kje in kako bi se sprostil in si nabral novih moči. Zakaj bi mladi ljudje prosti čas zapravljali v zakajenih gostinskih lokalih? Naj svoje kipeče mladostne sile raje pomerijo in sprostiti v telesni kulturi, v ple-

menitem športnem tekmovanju. Vsak v tisti športni panogi, v kateri najde največ osebnega zadovoljstva in ki najbolj ustreza njegovi telesni zmogljivosti.

Vodstva sindikalnih podružnic morajo že zdaj začeti s pripravi, da ne bodo športne igre nekakšna kampanjska akcija. Delavske športne igre naj bi prikazale vsestransko aktivnost v različnih športnih panogah, ki jih gojijo v kolektivih. V programu tekmovanja bo kegljanje, balinanje, odbojka, streljanje, namizni tenis, mali nogomet, šah, kolesarjenje, atletika in plavanje.

SZ

Preureditev kopališča na Loki

Kot vse kaže, bodo še letos pričeli načrtno modernizirati kopališče na Loki. Ob bregu Krke bodo najbrž zgradili betonsko stopnišče, ki bo omogočalo kopalcem počasen sestop v vodo, na bregu pa bodo zgradili manjši betonski bazen za neplavalce. Vse lesene kopališke naprave bodo odstranili, ostal bo edino skakalni stolp. Strokovnjaki pripravljajo načrte že precej časa. Če bo le mogoče, bodo z deli pričeli še letos. Potrebna sredstva bodo združili Turistično društvo Novo mesto, občinski ljudski odbor in Komunalno podjetje v Novem mestu. Preurejanje kopališča bo potekalo v več stopnjah.

Dolenjske Toplice čakajo na ureditev

Zbor volivcev, ki je bil te dni v Dolenjskih Toplicah, je obiskalo le 45 občanov (od vseh 300 volivcev). Razpravljali so pred-

Novomeški sejem

Na ponedeljkovem živinskem sejmu v Novem mestu je bil promet manj živahen kakor pretekli teden. Pripeljali so 577 prašičev od 6 do 12 tednov. Cene so se gibale od 4500 do 7500 dinarjev. Od 577 prašičev so jih prodali le 445. Promet s plemenskimi prašiči je bil na sejmu delno zaradi jutranjega slabega vremena slabši kakor po navadi. Kupcev iz oddaljenih krajev ni bilo, cena prašičem pa je od zadnjega sejma nekoliko padla.

Parada večnih popotnikov

Ze dvanaštic zapovrstjo so člani podružnice Združenja šoferjev in avtomehanikov v Novem mestu praznovali svoj praznik. Osrednja prireditve je bila v nedeljo, 15. julija dopolne na novomeškem Glavnem trgu, 13. julija pa je delegacija podružnice položila venec pred spomenik padlih borcev v Žužemberku, kjer so pred devetnajstimi leti sodelovali pri napadu na itali-

jansko postojanko prve motorizirane enote. Okrog slavnostne tribune na novomeškem Glavnem trgu se je že pred pričetkom proslave zbralo več sto šoferjev, avtomehanikov in ostalega občinstva, ki je z zanimanjem sledilo izvajanju programa. Za uvod v proslavljanje je iz Gotne vasi prispela kolona 74 okrašenih tovornjakov, gasilskih avtomobilov, rešilcev in ostalih vozil, na čelu katerih je bil šoferjski prapor. Ko so vozila odpeljala proti Novemu mestu, kjer so jih parkirali, se je začel glavni del proslave.

Po pozdravu predstavnikov političnega in družbenega življenja in gostov — na tribuni smo med ostalimi videli Jožeta Okorna, delegata republiškega Združenja šoferjev in avtomehanikov, Viktorja Zupančiča, predsednika okrajnega odbora SZDL, Toneta Počrvino, predsednika občinskega odbora SZDL Novo mesto, Sergeja Thorževskega, podpredsednika ObLO Novo mesto in Franca Kotnika, načelnika oddelka za notranje zadeve pri OLO — je imel slavnostni govor predsednik podružnice Združenja šoferjev in avtomehanikov v Novem mestu Ivan Bersan. V jedrnatih besedah je opisal pomen praznika, ki se letos prvič praznuje v zveznem merilu, in vlogo organizacije šoferjev in avtomehanikov. Poudaril je, da je taka organizacija vedno bolj potrebna, ker združuje stanovske tovariše v nedeljivo celoto ter jih hkrati politično in strokovno izobražuje in sicer skladno s splošnim družbenim razvojem in gospodarskim napredkom. Da je organizacija res potrebna, dokazuje tudi nenehni porast članstva, ki

je od 48 članov ob ustanovitvi podružnice naraslo že na 298 članov.

Nedvomno ima vsaka organizacija svoj namen in cilje ter tako tudi samostojno usmerja svojo dejavnost. Tudi združenje šoferjev in avtomehanikov si je prizadevalo, da bi storilo kar največ za svoje članstvo. Med tem pa je tudi vsak posameznik dal od sebe, kar je mogel. Podružnica je pregledala delo članov in posameznikom izrekla priznanja. S tem pa je nedeljska proslava dobila še posebno obeležje. Kolektivno priznanje za pomoč in sodelovanje pri razvoju organizacije je bilo izrečeno oddelku za notranje zadeve OLO Novo mesto in podjetju »Novoles«. 11 zaslužnih članov pa je dobilo zlato in srebrne značke. Zlate značke so prejeli: Stefan Galič iz podjetja »Gorjanci« Novo mesto, Franc Gaber iz Smihela

NOVOMEŠKA KOMUNA

pri Novem mestu, Alojz Gril iz Novega mesta, Anton Grašič iz IMV, Franc Rus iz Novega mesta ter Milan Kukovec iz IMV. S srebrnimi značkami pa so bili odlikovani: Ivan Gril iz podjetja »Gorjanci«, Ludvik Rebzelj iz Gotne vasi, Peter Stambelj iz tovarne »Novoteks«, Ivan Paternoster iz »Farmisovega« obrata »Krk« in Anton Olaj iz podjetja »Gorjanci«. Za častnega člana združenja je bil proglašen Ludvik Golob, predsednik ObLO Novo mesto.

Na proslavi na Glavnem trgu je bila za odlikovanje in častne goste skromna zakuska.

Hoja po levi strani

Ko bodo v Novem mestu dokončno urejeni parkirni prostori za motorna vozila in prehodi za pešce, bo prišla sprememba tudi pri prehodu preko kandijskega mostu. Ta most čez Krko je namreč že preozek za naraščajoči promet, močno pa ovira tudi pešca, ki mora večasi dolgo čakati, da lahko prečka cesto. Da bi pešec imel boljši pregled nad prometom, bo uvedena hoja po levi strani mostu, na kar bodo mimoidoče opozarjale tudi posebne table, ki jih bodo postavili na obeh koncih mostu. Ljudje naj bi upoštevali tudi opozorila prometnih miličnikov, ki skrbijo za red na cesti.

Novomeška kronika

Razstavo del letošnjih Trdinovih nagajencev je priredila študijska knjižnica »Mirana Jarca«. Prikazan je izbor del dr. Mirka Rupca, Zorana Didka iz Slavka Mibelčiča ter odlomci iz življenja in dela Viktorja Zemljaka in Franca Krnjača, ki sta Trdinovo nagrado prejela za zasluge pri dramskih amaterskih nastopih.

Konfektija »Varteks« je znižala cene nekaterim izdelkom. Tako smo v prodajalni »Varteks« ob Cesti komandarske Staneta videli, da so občutno znižane cene ženskim plaščem balonarjem (od 14.500 na 9000 dinarjev), moškim plaščem

(prej 12.000, zdaj 9000 dinarjev), moškim hlačam (od 6700 na 5000 dinarjev) in nekaterim drugim izdelkom. To je vsekakor vabljivo za nakupovalce.

Tehnični pregled mot. vozil za lastnike iz novomeške občine bo od 23. julija do 1. avgusta v mehanični delavnici SGP Pionir.

Variete »Colorado« iz Ostjeka je v ponedeljek, torek in sredo gostoval na igrišču Partizana na Loki. Na sporedu je bil internacionalni program s sodelavci iz Ghanee, ZAR, Italije, Češkoslovaške in Jugoslavije. Predstave so bile vsak dan ob 18. in 20.30 pod modernimi šotri, ki lahko sprejmejo okoli 1500 gledalcev. Tako so Novomeščani po dolgem času spet videli veliko cirkuško skupino, v kateri so nastopili priznani mojstri vseh upretnosti.

V ponedeljek dopoldne je bil živilski trg spet dobro založen. Veliko je bilo povpraševanje po jajcih, novem krompirju, zelenjavi, povrtninah in gobah. Jurčki so bili naprodaj po 350 din kilogram. Manjkalo pa tudi ni semen, lončenih posod in drugih domačih izdelkov, ki jih prodajajo ljudje iz najbolj oddaljenih krajev.

Gibanje prebivalstva: rodile so: Alojzija Kovačič s Ceste komandarske Staneta 5 — deklica, Justa Valant s Partizanske 3 — dekca, Ana Skedelj s Kandijske 8 — deklico, Milka Muhčič z Novega trga 2 — deklico.

vsem o izpolnjevanju gospodarskega plana občine ter o ureditvi krajevnih komunalnih naprav in objektov. Tako bi bilo treba popraviti nekaj mostov, cestič, zgraditi avtobusno postajo in izboljšati javno cestno razsvetljavo.

Dopisujte v DOLENJSKI LIST!

Zeleti so, da bi se končne uredil tudi prosvetni dom, sicer bodo morali ukiniti filmske predstave.

Dolenjske Toplice bodo v doglednem času dobile tudi regulacijski načrt, ki bo njegovi laboratorijski poiz-omogočili smotrnejšo ureditev turističnega kraja.

D. G.

Lani je bila pionirska ekipa osnovne šole »Katja Rupena« presenečenje turnirja v malem nogometu. Letos so imeli manj sreče in so bili šele šest, vendar so spet pokazali lep napredek

To in ono iz Suhe krajine

V Žužemberku in na Dvoru so bili pred nekaj leti štirje krojači in ena šivilja, sedaj pa je samo en legalni obrtnik-krojač. Lani je bil v Žužemberku ustanovljen krojaško-šiviljski obrat, ki je obratoval v sklopu podjetja »Obrtnik« iz Ljubljane. Ze po nekaj mesecih pa je to podjetje obrat v Žužemberku ukinilo, stroje, ki jih je nabavila še bivša občina Žužemberk, pa so odpeljali v Ljubljano.

Pred nekaj leti se je biveše čevljarstvo podjetje »Krupona« iz Žužemberka priključilo podjetju »Bora« iz Dolenjskih Toplic. Kma-

lu zatem se je ta obrat preselil na Dvor in povečal število zaposlenih od 7 na 15. Pred dvema mesecema pa so tudi ta obrat ukinili, opremo pa odpeljali v Dolenjske Toplice, kamor je šlo delat tudi nekaj čevljarjev, ostali pa so šli za kruhom drugam.

Tudi kovinarji iz Novega mesta razpravljajo o ukinitvi obrata v Žužemberku, kolikor se ta ne bo priključil drugemu podjetju ali pa se osamosvojil. Tako je pri nas z obrtniško dejavnostjo, ki gre krepko navzdol, zato prebivavci Žužemberka razmišljajo o ustanovitvi ser-

visa v okviru krajevne skupnosti.

PROBLEMI V SOLSTVU

Medtem ko imajo v Prevolah preveliko šolsko poslopje z neizkoriščenimi prostori, pa postaja žužemberška šola pretesna. Zato je nastal problem prešolanja otrok iz Ajdovca in Dvora. In če ne bo sredstev za ureditev novih učnih prostorov, bo ostalo šolanje na istem kot v šolskem letu 1961-62. Tudi gradnja ceste Ajdovec-Brezova reber je v zastoji, zato ostane še problem prevoza šolskih otrok iz Ajdoveškega področja v Žužemberk.

Vlado Lamut: POD TRSKO GORO

Uspehi kmetijskih zadrug

Kmetijska zadruga v Vidmu-Krškem je v prvem tromesečju opravila nadaljnjo zaokrožitve 13 hektarov zemljišč, in sicer za potrebe vrtnarije v Stari vasi 5 hektarov, v Zadovinku pa 8 hektarov. Prav tako je zadruga nadaljevala z investicijsko izgradnjo vrtnarije v skupni vrednosti 13 milijonov dinarjev. V izdelavi so načrti za zasaditev sto hektarov plantažnih sadovnjakov v Vrbini pri Vidmu. V pogodbeni proizvodnji je zadruga dosegla v tem obdobju 82,9 odst. plana. Nadalje je zadruga opravila priprave za gradnjo hleva za 130 glav govedi, tisoč kubičnih metrov silosa ter potrebnih senikov v skupni vrednosti 27 milijonov dinarjev.

Dejavnost kmetijske zadruge v Kostanjevici je bila osredotočena na organiziranje velikega kmetijskega obrata na »Kriči«. Gre za izgradnjo dveh hlevov za 200 glav govedi, 1000 kubičnih metrov silosnega prostora in potrebnih senikov. V ta namen je že odobrenih 42 milijonov dinarjev. Zadruga je izsušila 50 hektarov kmetijskih površin. Plan pogodbene proizvodnje

na poljedelskih kulturah pa je bil dosegan z 90 odst. Kmetijska zadruga v Brestanici je povečala površino zemljišč za 70 hektarov, število živine pa na 70 glav. Z manjšimi preureditvami je bil preurejen hlev na Velikem kamnu za 40 govedi. Pogodbena proizvodnja je bila dosegana z 91 odst.

Zadružna kmetijsko podjetje »Matija Gubec« v Leskovcu je dokončalo saditev plantaž in doseglo sedaj že 52 hektarov.

V tem obdobju je bilo tudi nekaj pomanjkljivosti. Tako niso bili zadovoljivo opravljeni ukrepi za zaščito sadja pred boleznimi in škodljivci v letošnji pomladi. Morda je razlog tudi v vremenu, vendar bi kmetijske organizacije z bolj urejenim škroplje-

njem lahko več dosegle. Ostali posevki, zlasti ozlina, kažejo dobro. Zaradi izdatnega gnojenja se obeta dobra žetev. Nadalje je ugotovljeno, da je bil plan pogodbene proizvodnje v kmetijskih organizacijah dosežen z 99,3 odst. in da je bilo prodano 50 odst. več umetnih gnojil

Vsi so zbrani. Vlak bo vsak čas tu. Ljubljana pričakuje gorenjsko-novomeško MDB »Jožeta Strupija«.

Na ljubljanski železniški postaji so predstavniki centralnega komiteja LMS in predstavniki obeh okrajnih komitejev. Čakajo. »Kako bomo pozdravili brigadirje, ki so osvojili najvišje brigadirsko priznanje — zlato plaketo? Bo formalni pozdrav dovolj?« Tako razmišlja sleherni med pričakujočimi, medtem ko potekajo zadnje minute do prihoda vlaka, do tovariškega srečanja, do bratskega sprejema.

Otvoritev razstave „Svet naivnih“

V KOSTANJEVICI:

V soboto dne 21. julija ob 18. uri zvečer bo Kostanjevica spet priča novega kulturnega dogodka. Gorjupova galerija bo predstavila na Lamutovem razstavišču dvanaest jugoslovanskih kiparjev največ in sedemajst pripadnikov slovite hlebinske šole. Skupno bo torej razstavljalo devetindvajset umetnikov iz vse Jugoslavije. Umetnine, ki bodo razstavljene, so iz zbirke zagrebskega novinarja Gerharda Ledića, znanega pod imenom »lutajući reporter« Vjesnika u srijedu. Za to zbirko je izjavil prof. Krsto Hegedušić naslednje: »Kolekcijo del naivnih umetnikov Jugoslavije, ki jo je zbral Gerhard Ledić, smatram za najboljše in najobsežnejšo, ki jo imamo«. Poleg domačega občinstva se bo otvoritve udeležila tudi širša slovenska javnost ter vsi udeleženci II. mednarodnega simpozija kiparjev v Kostanjevici, obeta pa se tudi udeležba predstavnikov iz drugih republik. V tej zvezi je Gerhard Ledić zapisal: »Z ozirom na zgladna prizadevanja in plodno kulturno aktivnost male Kostanjevici, z zadovoljstvom

razstavljam del kolekcije stvaritev naivnih umetnikov Jugoslavije. Na tej razstavi, prirejeni v čast sim-

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

pozija kiparjev iz vsega sveta, razstavljajo vsi doslej poznani naivni kiparji Jugoslavije. Prav tako so tu prvič razstavljena dela vseh pripadnikov znamenite hlebinske slikarske šole. Razgovarjal sem se s prof. Hegedušićem, ki je pozdravil zamisel za razstavo v Kostanjevici. Verjetno bo prof. Hegedušić še z nekaterimi umetniki sem prišel na to razstavo. Mislim, da bi bilo to dobro in prepričan sem, da bi s tem tudi simpatična Kostanjevica dobila nove ljubitelje in pobornike.«

Vse ljubitelje umetnosti vabimo k številni udeležbi.

Na Velikem trnu so razvili gasilski prapor
Pred kratkim je Gasilsko društvo v Velikem trnu pri

Krškem proslavljalo 25-letnico svojega obstoja in delovanja. Ob slavnosti, ki jo je pripravil prizadevni odbor, so razvili nov gasilski prapor. Pokrovitelj slavnosti je bil predsednik občine Videm-Krško tov. Stane Nundić.

5 milijonov din posojila občini Trebnje

Občinski ljudski odbor Trebnje je pri Elektro Novo mesto dobil 5 milijonov din posojila. Sredstva bodo uporabljena za gradnjo transformatorske postaje, katero bosta potrebovala Farmisov obrat in Kemoprema v Trebnjem. Omenjena sredstva bi Elektro Novo mesto sicer porabilo za preureditev električnega omrežja v okolici Sentlovrenca, za gradnjo tamkajšnje transformatorske postaje in ureditev priklopa na daljnovid. Ker bosta Farmisov obrat in Kemoprema lahko pričela s proizvodnjo le, če bo pravočasno zgrajena transformatorska postaja zanju, je Elektro odstopilo sredstva v obliki posojila, omenjena dela v okolici Sentlovrenca pa bodo opravili pozneje.

Trikrat ho-ruk za MDB »Jožeta Strupija«

predstavniki obeh okrajnih komitejev. Čakajo. »Kako bomo pozdravili brigadirje, ki so osvojili najvišje brigadirsko priznanje — zlato plaketo? Bo formalni pozdrav dovolj?« Tako razmišlja sleherni med pričakujočimi, medtem ko potekajo zadnje minute do prihoda vlaka, do tovariškega srečanja, do bratskega sprejema.

Slednjič najavimo vlak.

Zavore zavilijo, vlak se ustavi. Vse oči so uprte proti vagonom, iz katerih izstopajo mladinci zagorelih obrazov, polni zdravja in ponosa. 108 brigadirjev in brigadirke se hitro postrojijo v štiri vrste in pozdravijo iz enega grla: »Minerski pozdrav za komitejevce! Ho-ruk, ho-ruk, ho-ruk...«

Pričakujoči so nestrpni: radi bi čimprej objeli in se poljubili s svojimi prijatelji, tovariši in znanci, ki prihajajo iz tako oddaljenega kraja. Iz kraja, kjer so prekopaljo toliko in toliko kubično zemlje in jo s samokolnicami zvozili iz usekov na nasipe. Iz kraja,

kjer so v dveh mesecih rušili brigadirske rekorde in utrjevali medsebojno tovarištvo in tovarštvo z ostalimi brigadami, ki prihajajo iz kraja, kjer so bili vsem za vzgled in so zato dobili tako visoko priznanje. — Da, nepopisno je to srečanje, srečanje, ki izvablja solze veselja na oči in bratske objeme. Fant, ki ni bil še nikoli v brigadi, pripoveduje prijatelju, kako lepo je bilo, dekletu, ki se ji na prsih sveti udarniška značka, govori o prijateljstvu, ki so ga gojili do brigadirjev ostalih brigad. Vsi pa kažejo roke, ki so bile pred odhodom v brigado nežne, češ: »Tudi delati smo, kar naše žulje pogledite!«

Potem se v imenu organizacije LMS brigadirjem zahvalijo za požrtvovalnost in uspehe predstavniki centralnega komiteja in okrajnih mladinskih komitejev. Nima jo besed, s katerimi bi se zahvalili mladim in zagorelim brigadirjem za njihovo dvomesečno prizadevanje in vzdržljivost. Težko je v takem trenut-

ku najti izbrane in ustrezne besede, ko znajo mnogo boljše povedati in oči in smehljaji.

Skupina gorenjskih brigadirjev se čez nekaj minut loči. Ostanjejo le še fantje in dekleta iz novomeškega okraja. Z žalostnimi obrazi krojo za avtomobili, ki odpeljejo njihove tovariše proti Kranju. Nerazumljivo, nerazumljivo, ko so vsi pričakovali, da se bodo še enkrat skupaj povsili!

Ni več tistega vzdušja, kot je bilo prej. Brigadirji so tudi nekoliko utrujeni. Radi bi bili čimprej doma. Zbero se in sedejo na vlak. Ki jih bo odpeljal proti Novemu mestu.

Vendar je veselje močnejše od utrujenosti. Še dolgo obujajo spomine. Vskakajo v vlake, ki so ga preživeli v Srbiji, znova oživi. »Kje si zdaj Ace? Manda? Lovro? In Cigo? Lepo je bilo z vami, nepozabno...«

V Novem mestu, na železniški postaji, jih pričakujejo predstavniki novomeških komitejev. Tu je tudi brigada z Otočca, ki ob prihodu vlaka glasno ponavlja pozdrav prihajajočim brigadirjem. Tu so tri dekletca, ki udarni brigadi »Jožeta Strupija« izročijo šopke cvetja. Tudi v Novem mestu se ponove prizori ljubljanske železniške postaje...

Brigadi potem zavijeta proti Novemu mestu. Povorika brigadirjev z glasnim vzklizanjem in minerskimi pozdravi koraka po Glavnem trgu. Vsi, ki jo gledajo, komentirajo: »Saj to so naši, ki so osvojili zlato plaketo — najvišje priznanje!«

—12—

Dejavnost brez javnega priznanja

Ob dnevu borca je občinski odbor Ljudske tehnike Novo mesto samostojno organiziral več predstav igраниh filmov po novomeški občini. Podobne prireditve je v sodelovanju z občinsko gasilsko zvezo in z mladinskim klubom iz Novega mesta pripravil že prej. S filmi je obiskal tudi pljučni oddelek novomeške bolnišnice v Kandiji. Igrane filme bomo z njegovim posredovanjem videli tudi pred 22. julijem — če bo lepo vreme na prostem, če ne pa v Domu JLA.

Vendar dejavnost občinskega odbora LT ni usmerjena le v predvajanje filmov, saj je mnogo bolj važna in vredna pomoči, ki jo nudijo šolam, aeroklubu, fotoklubu in ostalim. Pri tem so bili dosegeni že precejšnji uspehi, kar je v glavnem zasloga celotnega odbora, predvsem pa komisij. Zlasti so se doslej izkazale komisija za industrijsko dejavnost, ki jo uspešno vodi Milan Gorenc, in šolska komisija pod vodstvom Jožeta Perka. Prav tako dobro dela komisija za kmetijsko strojniško dejavnost, ki bo proti koncu julija in v začetku avgusta priredila občinsko tekmovanje v spretnostnem upravljanju s kmetijskimi stroji. Kaže torej, da je treba v dejavnosti občinskega odbora LT Novo mesto iskati uspehe in priznanja, da je organizacija le izpolnila svojo nalogo. Vsekakor bi

lahko dosegli več, če bi imeli svoje prostore, tako pa ima odbor pisarno v tajnikovem stanovanju. To dobro vedo tudi pristojni organi, ki pa na prošnje za dodelitev primernih prostorov občinskemu odboru LT že dalj časa odgovarjajo, da je streba prej rešiti druge bolj nujne zadeve.

V takih razmerah bi bil uspeh že to, če bi organizacija za strokovno dejavnost sploh kaj delala. Prepričani pa smo se, da LT v novomeški občini le ni samo na papirju, ampak da je naredila, kar je mogla. Uspeh je toliko večji, ker njena dejavnost se ni bila javno priznana in med ostalimi organizacijami še ni našla mesta, ki ji pripada. Morda je posledica preozkega gledanja na njeno vlogo tudi zmanjšana dotacija ObLO. Torej je to že drugi večji problem, ki tare organizacijo, čeprav na drugi strani ugotavljamo, da se tehnična vzgoja vedno bolj podarja. Vprašamo se, ali bo spriču tega občinski odbor LT v Novem mestu kos vsem nalogam ali pa bo lepega dne prenehal delati. Ne bi bilo prav, če bi obveljal odgovor na drugo vprašanje, posebno ne zato, ker bo prihodnje leto leto tehnike, ki se bo posebej praznovalo v okviru Jugoslovanskih pionirskih iger. Za uspeh tega obdobja bo v prvi vrsti odgovorna LT oziroma njeni odbori. I. Z.

Škoda še ni ocenjena

Poplave, ki so nedavno zajele širok pas ob Krki z nekaterimi naselji, so ponekod do kraja uničile poljske posevke in travnike. Popolnoma je uničena koruza, krompir in seno v Koprivniku, Cučji mlaki, Zameškem in Kostanjevici. V Koprivniku je voda 70 do 80-odstotno poškodovala šest gospodarstev, medtem ko je v nekaterih drugih poplavljenih krajih tudi 90-odstotna škoda.

Občinska komisija bo v kratkem obšla vsa poplavljena področja in škodo ocenila na samem mestu.

Take poplave Kostanjevici in prebivalci drugih vasi ob Krki ne pomnijo že dolgo. Krka je sicer prestopila bregove tako kot zdaj že 1939. in 1948. leta, vendar še nikoli v poletnem času. Škoda je prav zaradi tega toliko večja.

Planinsko slavlje na Lisci

8. julija so zasavski planinci praznovali dvojni jubilej: 60-letnico Jurkove koče in 10-letnico Tončkovega doma na Lisci. Slavlje je otvoril zastopnik planinskega društva za Sevnico in Krško tov. Strukelj. Zatem je iz Loke prišel planinska štafeta, ki je prehodila vse partizanske kraje kot Celovnik, Zirovnico, Vel. Kozje in Okroglič. V sporedu je planinec Jurko, ki je bil že

SEVNIŠKI VESTNIK

21-krat na Triglavu, recital svoj pesem, ki jo je posvetil Jurkovi koči. Aplavz je požela železničarska godba iz Zidanega mosta, ki je zaigrala nekaj pesmi o planinah, ter pevski oktet iz Loke, ki je zapel več lepih pesmi. Po praslavi je bilo ljudsko rajanje. S. Sk.

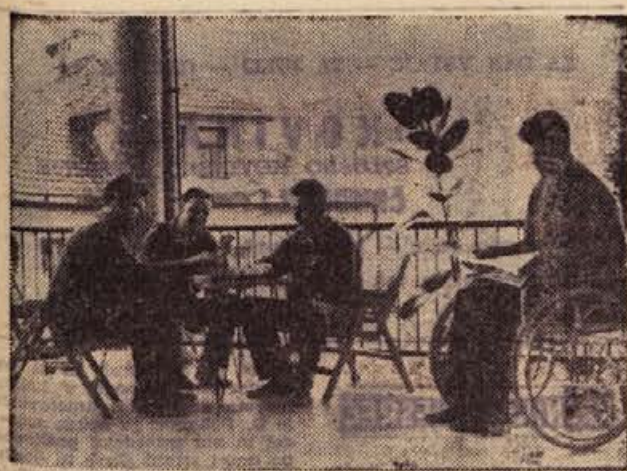
Planinci na predavanju v Radečah

10. julija je PD Radeče priredilo zanimivo predavanje o slovenski planinski transverzali. Predavatelj Milnar, član PD Radeče, je pripovedoval o najvažnejših planinskih postojankah od Maribora do Ankara. Predavanje so spremljale lepe slike.

S. Sk.

„BETI“ BELOKRANJSKA TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA METLIKA

POSILJA ZA DAN VSTAJE — 22. JULIJ — BORBENE POZDRAVE VSEM POSAMEZNIKOM, KI SO SODELOVALI V NAŠI LJUDSKI REVOLUCIJI, KOLEKTIVOM IN ORGANIZACIJAM

Kadar je vreme lepo, je lepše šahirati na terasi, kot pa dolgočasiti se v bolniški sobi. Vedrina, ki bolnika ne zapusti, je tudi že pol zdravja!

Volja, ki pomaga živeti...

● Prišlo je nenadoma. Na cesti, pri srečanju z avtomobilom, je Andrejevo »primo« zaneslo. Morda vinjenost? Nepredvidnost ali okvara na motorju? Že tri mesece je od tega, kar se je Andrej poškodoval. Najprej je bila na vrsti operacija. Ne ena, več operacij. Potem mavec, Bele stene kamorkoli je pogledal, in postelja, v kateri se je s težavo premikal le s pomočjo bolniške sestre... Ležanje in spet ležanje...

● Zdaj je tu, kjer bodo njegovim otrdelim sklepom spet pomagali do gibanja. Ne bo lahko... Veliko volje, truda in poštvalnosti bo treba... Do pravega uspeha je pot zmeraj prekšana z ovirami, ki jih je treba premagovati. Premagovati in premagati pa je geslo vseh, ki se zdravijo na Zavodu za rehabilitacijo invalidov v Novem mestu.

Uleh leže usnjene blazine, nakrog orodje. Prostor pa vendarle ne spominja na šolsko telovadnico: ob steni so pritrjeni škripci za razgibavanje in jačanje mišic z uporomo. Kakih šestnajst bolnikov v modrih trenirkah giblje s stopali, upogiba kolena in potrpežljivo siedi fizioterapevtki, ki skrbno šteje, in če je treba, pomaga bolniku.

delo, vendar pa morajo niti še zmeraj pod zdravniško kontrolo.

Tudi tu primanjkuje sredstev za razširitev in si morajo dostikrat pomagati z različnimi posteljami. Zaradi tega je tudi razumljivo, da sprejemajo le tiste, ki so pomno najbolj potrebni, ostale pa morajo še odklanjati.

Občinsko prvenstvo v borbenih igrah za 1962

Sredi junija so kegljanci v občini Novo mesto odigrali zadnje tekme v najbolj množičnem tekmovalnem kegljanju - v borbenih igrah - za spomladanskega prvaka v letu 1962. Letos so tekmovali samo moške ekipe, skupaj 11, medtem ko je pa pri članicah opaziti nazadovanje in upadanje zanimanja za ta šport zaradi slabih pogojev (kegljišča v gostinšnih brez slatičnic in umivalnic). Tudi pri moških je nastopila ena ekipa manj kot v letu 1961.

Častni naslov spomladanskega prvaka si je letošnja priborila odlično igro brez poraza mlada ekipa KK Zeleni iz Novega mesta, ki je tudi v zadnjih občinskih prvenstvih bila vedno med najboljšimi. Napijeto pa je letos presenetila prva ekipa KK Pionir, večletni prvak, ki je tokrat v svoji skupini ostala na zadnjem mestu. Ekipa je v zvezi letošnje tekmovalne sile neravno. Fantje so menda zamudili na športnih prireditvah, kar je v republikanski tekmovalni prvi tekme so igrali z nepopolno ekipo in tako izgubili s slabšo igro potrebne točke. Sele v zadnji igri so uspeli v Dol. Toplicah zmagati. To je vsekakor očiten zgrad, kako »pogori« ekipa, ki ne trenira redno in ki tudi lokalnega tekmovalstva re v zvezi dovolj resno.

Na častno drugo mesto so se letos plasirali prizadeti kegljanci iz Dol. Toplic, kar je za njih uspeh, saj imajo s kegljiškima vedno hujše težave. Res škoda, da nimajo pristojni organi v Dol. Toplicah toliko razumevanja, da bi enega redkih športnih objektov v tem kraju

usposobili in dali na razpolago mladini in športnikom Dol. Toplic, ne pa da na njem večkrat igrajo razne družbe za litre vina. V drugi skupini, ki bo dala v jesenskem delu prvenstva novega šana prve skupine, je spomladanski prvak že znana ekipa KK Vseh deset, ki je menda odločena, da se zopet povrne v družbo najboljših ekip. Drugo mesto je zasedla ekipa KK Venček iz Sentjerneja, ki je svoje rezultate proti lanskim precej popravila. Skraj vedno podirajo preko 300 kegljev. Rezultati letošnjega tekmovalnega kažejo, da imajo ekipe v povprečju slabše rezultate v primeru z lanskim tekmovaljem. V vsem spomladanskem prvenstvu ni bilo niti enega rezultata z nad 400 podrtih kegljev.

Brzopotno prvenstvo Novega mesta

Na junijem brzopotnem prvenstvu Novega mesta je nastopilo poleg rovomskih igralcev tudi nekaj mladincev, ki so prav tako igrali na okrajnem mladinskem prvenstvu. Zal pa se turnirja niso udeležili nekateri vodilni novomeški šahisti, zato je brzoturnir precej izgubil na zanimivost. Mladinci so se na brzoturnirju zelo lepo uveljavili, saj sta Marko Picek in Kmetec delila prvo mesto. Vrstni red je bil torej naslednji: Kmetec (Senovo) in Marko Picek s točk. 7,5; Jure Picek, Matjaž in Gajski po 7; Kranjc, Fink iz Mrvar 6,5 itd. Slavko Sitar

Tekmovalje žena gasilk

Iz tovarne papirja Videm-Krško s 706 točkami, tretje mesto Beati Metlika s 689 točkami, četrto desetina gasilskega društva Smarjeta s 652 točkami in peto mesto desetina iz Skopje s 350 točkami. Predstavnica Republiške gasilske zveze tov. Rajhova je gasilkam čestitala in sprejela raport Rozke Koren, referentke za žene pri OZK Novega mesta, predsednik tehnične komisije OZK tov. Leo Koman pa je ob koncu tekmovalja razglasil rezultate. Poide Cigler

Pionirja prva med člani

Najboljši igralci namiznega tenisa v okolici so se preteklo nedeljo pomerili za prehodni pokal OZTK, najbolj mladinici pa obenem tudi za uvrstitve v okrajno predstavništvo, ki bo od petika do nedelje sodelovalo na evropskem mladinskem kriteriju (neuradno prvenstvo) na Bledu. Čeprav so bili na turnir vabljivi tudi predstavniki Brežic, Črnomlja in Metlike, se tekmovalnja iz neznanih vzrokov niso udeležili. Tako so med desetoric nastopili le Novomeščani in dva igralca iz Krškega - Naraglav in Cesar. Razen prve petorice z občinskega prvenstva (Somrak, Uhl, Mišec, Berger in Gunde) je Novo mesto zastopal še larski zmagovalec desetorice Jože Turk in kot rezervni Picek ter Bartelj. Za prvo kolo je bilo zelo pomembno za vrstni red v vrhu. Somrak je gladko - z 2:0 premagal Uhla, v II. kolu pa z enakim rezultatom še lanskoga zmagovavca Turka. To zmagi sta bili verjetno odločilni. Pionir Somrak je nato nihal zmagoval za zmago - vedno z 2:0 - in postal končni zmagovalec brez poraza in brez izgubljenega niza. Njegova razlika v nizu - 13:0! Da je prepričljivo osvojil pokal OZTK je posledica skrbnih priprav, saj je treniral redno in temeljito - tudi po dvakrat na dan. Tudi Gunde je presenetil z več ali manj zanesljivo igro,

vendar je dva srečanja - s Somrakom in Turkom izgubil z 0:2. Če bi bil prizadevnejši na treningih, bi bil lahko njegov uspeh še večji. Tudi na tretjem mestu ne najdemo člana, čeprav je bil to članski turnir. Z enakim številom zmag kot Gunde, toda s slabšo razliko v nizu, ga je osvojil mladinec Berger.

Uhl in Turk sta tokrat nekoliko zaostala. Njuna delitev z 0:2, 5 mesta ni uspeh, vendar pa je plasma razumljiva, saj sta manj trenirala kot ostali, ki so se pripravljali za Bled. Šesto mesto je tokrat zasedla edina tekmovalnica Irena Mišec, ki se je uspela uvrstiti med moško desetorico z osvojitvijo 3. mesta na občinskem turnirju - za Somrakom in Uhlom. Med ostalimi je z 2:0 premagala tudi Turka. Enako število zmag (9) je imel tudi najboljši predstavnik Krškega - Marijan Naraglav, vendar slabšo razliko v nizu.

Tudi zadržni trije niso igrali slabo, čeprav zaradi pomanjkanja izkušnosti niso zabeležili več kot eno ali dve zmagi. Vsekakor pa imajo vse pogoje, da se tudi v prihodnje uvrstijo med deset najboljših igralcev namiznega tenisa v okolici. Vrstni red okrajnega turnirja DESETORICE: 1. Marijan SOMRAK (Nm) 13 točk (13:0), 2. Rok GUNDE (Nm) 14 točk (14:0), 3. Miro BERGER

Ze od začetka 1960 dela v Novem mestu Zavod za rehabilitacijo invalidov. Tu usposablja za nadaljnje življenje predvsem ljudi, ki so bili prizadeti ob raznih poškodbah ali boleznih. V začetku je zavod delal predvsem za potrebe kirurškega oddelka, kasneje pa se je njegovo delovanje razvilo tako, da je začel sprejemati tudi bolnike z različnimi kroničnimi boleznimi, pri katerih je potrebna fizikalna terapija. S te vrste terapijo začno tudi že tedaj, ko se nahajajo bolniki še na kirurškem oddelku, to je že nekaj dni po poškodbih. Pri poteku zdravljenja je namreč zelo pomembno, da se že v začetku z različnimi načini razgibavanja preprečujejo motnje v gibanju tudi pri fistih delih telesa, ki pri poškodbah niso bili prizadeti.

Na oddelku za rehabilitacijo uporabljajo več načinov fizikalne terapije. Predvsem je uspešna telovadba, hidroterapija in zdravljenje z obsevanji in elektriziranjem. Z zdravljenjem je treba začeti zelo pozorno, saj so bolniki po odstranitvi mavca precej negibni. Paziti je treba, da se ne razgiblje samo polni ud, pač pa vse telo. Najboljša oblika razgibanja je v vodi, v ta namen uporabljajo Hubbadovo kad. Koristno bi bilo tudi, ko bi se zavod lahko povezal z Dolenjskimi Toplicami. Vendar pa je zaenkrat to predvsem zaradi pomanjkanja kadrov še neizvedljivo. Naslednja stopnja zdraviljenja je v telovadnici. S to začno tedaj, ko bolnik že lahko sam stoji in lovi ravnotežje. Tu ne diši po zdravilih. Na

● V prihodnje — zdravljenje ob delu

Na Zavodu za rehabilitacijo bodo v kratkem začeli z modernjšo metodo zdravljenja tako, da bodo bolniki razgibavali posamezne dele telesa ob ročnem delu. Tak način zdravljenja je uspešen predvsem zaradi tega, ker bolnik ob delu in stremiljenju za določenim ciljem pozablja na bolečine, se duševno sprosti in tako rekoč ob azabavie zdravi.

Na Zavodu za rehabilitacijo se trudijo, da bi uvedli tudi ambulantno zdravljenje in v ta namen zdaj urejajo garderobo. Ambulantno se bodo zdravili predvsem tisti, ki so odšli z oddelka za rehabilitacijo, so že sposobni za

● Kam po zdravljenju?

Za zaposlitev poškodovancev, ki so se zdravili na Zavodu za rehabilitacijo, poskrbi Zavod za socialno zavarovanje. Zgodi se, da marsikdo po poškodbi ni več sposoben za isto delo, ki ga je prej opravljal. Treba je najti novo zaposlitev. Morda je bila poškodba taka, da prsti na roki niso več tako giblni? Opustiti bo treba precizno delo mehanika in se lotiti česa drugega. To niso enostavne reči... Včasih je težko prijeti za drugačno, morda manj privlačno delo. Treba se je učiti na novo. Brez razmišljanja. Važno je, da je ostalo življenje! Njegovo srečanje z delom pa je prav gotovo najlepše srečanje...

Danja Bajo

USPEHI PROMETNE VZGOJE

Prometna vzgoja je nedvomno zelo važna čimtelj v prometni varnosti, predvsem v šolah. Zato je komisija za varnostnega prometa pri ObLO Novo mesto v juniju organizirala po mnogih osnovnih šolah 32 predavanj z diafilmi in 28 predavanj brez filmov. Predava-

nja je obiskalo 2482 otrok, največ udeležencev pa so imele šole v Vavti vasi, Skočjam, Orehovici in Sentjerneju, kjer imajo tudi najboljše prometne krožke. Dve predavanji o prometni varnosti pa sta bila za delavce v podjetjih.

EVROPSKI MLADINSKI KRITERIJI

Na 6. mestu v Evropi v dvojicah

Od petika do nedelje so na Bledu tekmovali najbolj mladinici in mladinke Evrope za naslove prvakov v namiznem tenisu. Nova festivalna dvorana na Bledu je bila tri dni prizorišče izredno zanimivih in kvalitativnih spopadov za zemenimi mladi. Po tem, kar smo videli na Bledu, lahko upravičeno pričakujemo, da bo Evropa v bližnji prihodnosti dohitela Japonsko in Kitajsko, saj je mladinska namizni tenis od zadnjega prvenstva zelo napredoval. Tako je tudi splošno mnenje namiznoteniških strokovnjakov.

Odlično organiziranega tekmovalnja se je letos udeležilo rekordno število reprezentance - 15 moških in 13 ženskih, med posamezniki in v dvojicah pa je nastopilo 121 tekmovalcev in tekmovalk. Najmočnejše in najštevilnejše je bilo seveda zastopstvo Jugoslavije, v katerem so nastopili tudi Novomeščani:

Somrak in Gunde pri mladincih ter Mišeceva pri mladinkah. Jugoslovansko zastopstvo se je na Bledu dobro odrezalo, saj je mladinska reprezentanca zmagala v ekipnem tekmovalnju, zlato medaljo pa sta prejela tudi Večko in Korpa za prvo mesto pri mladinskih dvojicah. Dosegli so tudi nekaj tretjih mest (Zrimčeva, Korpa, mešani par Večko-Krajger), tako da se navzile spodrijačem v tekmovalju mladincev - posamezno nad izkupičkom ne moremo pritoževati.

Tudi zastopniki novomeškega okrajja, ki so bili določeni na okrajnem izbornem turnirju, se niso slabo odrezali, čeprav se niso uspeli preriniti med najboljše. Največji uspeh je vsekakor dosegla Mišeceva, ki je v tekmovalju mešanih dvojic skupaj z Jeseničanom Kavčičem osvojila 6. mesto. Nekaj podrobnosti: skupno je nastopilo 46 mešanih dvojic iz 13 držav Evrope. V I. kolu sta premagala avstrijski par Klocker-Thalinger z 3:0, nato pa jugoslovanski par Kokalj-Sazonov z 2:1. V tretjem kolu (osmna finala) sta se pomerila z najboljšim zapadnonemskim parom Scholz-Lieck, ki je pred tem izločil favorizirani jugoslovanski par Frelih-Stojšić z 2:1. Tudi tu sta Kavčič in Mišeceva dobro zaigrala, posebno v drugem in tretjem nizu in za splošno presenečenje zmagala z 2:1 (13:21, 21:18, 23:21). S tem sta se uvrstila med osem naj-

boljših mešanih dvojic Evrope. V četrtfinalu jama je zreb doletel romunsko dvojico Giurgiuc-Crejec, ki je bil zanj premočan in sta izgubila z 0:2. Omerično, da je Giurgiuc osvojil naslov evropskega prvaka med mladinci(!), s partnerico pa sta bila druga. Zato je šesto mesto prav lep uspeh.

Tudi pionirja Somrak in Gunde sta dobro igrala, čeprav se nista uspela uvrstiti med boljše. Konkurenca je bila izredno močna, imela pa sta tudi nesrečen zreb, saj sta že v prvih kolenih morala igrati z zelo močnimi nasprotniki. Somrak je bil po pričakovanju boljši od Gundeta, ki je igral s precejšnjo mero trema.

Somrak je v prvem kolu z odlično ofenzivno igro premagal francoskega mladinskega prvaka Germaina Hermana z 2:1. Ostri napadi, kombinirani z nevarnimi top-spini, ki so bili

za Francozja največji problem, so mu prinesli zasluzen uspeh. Nato se je srečal z drugim najboljšim madžarskim mladincem Lipovitem in izgubil z 0:2. Madžar se je znal prilagoditi Somrakovi igri in ga je zasluzno premagal. Gunde je imel lepo prilichnost, da premaga drugega najboljšega poljskega predstavnika Grzanko, toda prilichnost ni znal izkoristiti. K prvemu porazu je največ prispevalo pomanjkanje tekmovalne rutine in trema. Tudi Mišeceva med posameznicami ni uspela. Ze v prvem kolu je bila zanj Nemka Jansenova premočna. Z zanesljivo obrambo je umirila njene napade.

Ce upoštevamo mladost in neizkušenenost predstavnikov našega okrajja, smo z njihovimi uspehi lahko zadovoljni. Več tudi misliti ni mogoče pričakovati. fm

Nogomet v Sevnici

Sevniski nogomet se prebuja iz triletnega spanja. Za »spanje« so bili krivi utemeljeni in neutemeljeni razlogi, ki pa jih ne bom navajal. Glavni krivci so bili pač nogometaši sami, ker niso nastopali enotno za nujne potrebe društva. Bili so neradni, strahka celo nedisciplinirani.

Letos spomladi so začeli sevniski nogometaši društva TV Partizan z rednimi treningi. Uspeh resnosti in discipline ter tesne povezave z vodstvom Partizana se je že pokazal: v nedeljo, 8. julija, so z visokim rezultatom premagali na domačem igrišču nogometno društvo »Celuloze« iz Krškega. Rezultat je bil 6:3 za Sevnico. Gole za domače so dali Zupevc (3), Prosenik (1), Grubešič (1) in Mejak (1). Pri domačih sta bila najboljša igralca Zupevc in Prosenik, pri gostih pa center-half in leva zveza. Prvi je v startu na žogo bil laže poškodovan, kar se je gostom precej poznalo v njihovi nadaljnji

igri. Tekmo je z manjšimi napakami sodil Košar Vlki. Janko Blas

Avto-moto hitrostne dirke v Trebnju

Avto-moto društvo Trebnje je v nedeljo, 8. julija, ob 11. uri priredilo hitrostne dirke na krožni progi: Trebnje - Bačje selo - Velika loka - Trebnje. Sodelovali so mopedi, motorna kolesa do 125 ccm, od 125 do 250 ccm, nad 250 ccm ter avtomobili do 750 ccm in nad 750 ccm. Proga, ki je bila zelo zahtevna, je bila dolga 8800 m. V vsah kategorijah je sodelovalo 19 voznikov, dirke pa je z zanimanjem spremljalo okoli 300 ljudi. Najboljši čas so dosegli: mopedi: Jože Dim, motorji do 125 ccm: Stane Gregorčič, do 250 ccm: Alojz Grljar, nad 250 ccm: Ciril Kodrič, avtomobili do 750 ccm: Karel Rebernik in nad 750 ccm: Franjo Bulc. Najboljši čas dneva je med motoristi dosegel Kodrič s povprečno hitrostjo 71,2 kmh. Franjo Bulc pa 70,7 kmh. Vsa prva in druga mesta so bila nagrana z denarnimi nagradami, za najboljši čas dneva pa je bil podeljen pokal. Prireditve se je udeležil zastopnik AMZ Slovenije tov. Franci Novak. Organizacija je bila odlična, saj so bili rezultati objavljeni že polhrugo minuto po prihodih na cilj. Prva tri mesta so bila nagrana tudi z vencii. Po tekmah je bila prijetna družabna prireditve v gozdu na Cvibljah.

Novomeški veslači na prvenstvu LRS

Preteklo nedeljo so novomeški veslači veslali na Mariborskem jezeru, kjer so priredili letošnje prvenstvo Slovenije za šlane in mladince. Skupno je nastopilo 89 veslačev, od tega samo ena mladinka! Veslaški klub Partizan so v Mariboru zastopali Dolinšek, Slapičič in mladinski double-scull. Dolinšek je bil najuspešnejši saj je v tekmovalju članskih skiflov

v zelo močni konkurenci osvojil 3. mesto za Petermanom (Bled) in znanim reprezentantom Lovcem. Za njim se je uvrstil Vrbovec (Savica). Med mladinskimi skiffi je oči Slapičič prav tako tretji za Urhom (Bled) in Urbančičem (Branik), double-scull novomeškega Partizana pa je bil četrti za Branikovim, biejekim in Argovim člonom.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

ZA DAN VSTAJE — 22. JULIJ — ČESTITA

Tedenski koledar

Cetrtek, 19. julija: Vincenc Petek, 20. julija: Marjeta Sobota, 21. julija: Zorka Nedelja, 22. julija: Dan vstaje Ponedeljek, 23. julija: Branislav Torek, 24. julija: Kristina Sreda, 25. julija: Jakob

KALOGRAFIJA

ENOSTANOVANJSKO HIŠO z vrtom v bližini Novoga mesta prodam za kjerkoli na Dolenskem. Naslov v upravi lista (922-62).

HISO in 1 ha zemlje prodam, smer Planina pri Sevnici. — Jerčin, Orešje 22, p. Sevnica.

NOV MAGNETOFON "Grundig TK 19" prodam. Naslov v upravi lista (924-62).

POSTENO DEKLE sprejemem 1. avgusta za gospodinjstvo pomočnico. Pogoji zelo ugodni. Lipuzič, Ljubljana, Vošnjakova 8.

POSTENO in ČISTO DEKLE ali mlajšo upokojenko, vsaj delno vajeno kuhe iscem. Opis dosedanje službe in starost pošljite na naslov: Slavko Avsenik, Ljubljana, Staničeva

ul. 33b. Plača dobra. Nastop 15. septembra ali 1. oktobra.

FANT, STAR 25 LET, z lastno hišo, želi poročiti izobraženo dekle, staro 18 do 24 let. Porudba na upravo lista pod »750-62«.

HITRO IN POCENI kemično očisti oblačila, opere perilo

PRALNICA IN KEMIČNA CISTILNICA NOVO MESTO.

ENOJNA VHODNA VRATA, dobro ohranjena, kupim. Naslov v upravi lista.

KINO

Črnomelj: 20. in 22. julija ameriški film »Zelena zvezda«, 24. in 25. julija italijanski film »Goljufi«.

Dolenjske Toplice: 21. in 22. julija ameriški film »Anastazija«.

Kostanjevica na Krki: 22. julija ameriški barvni film »Trapez«, 25. julija italijanski film »Prekleta prevara«.

Metlika: 21. in 22. julija ameriški film »Dolga, toplo poletje«, 25. julija jugoslovanski film »Akcija«.

Novo mesto — »Krka«: od 20. do 23. julija francoski film »Tamango«, od 24. do 26. juli-

ja ameriški film »Povabilo na ples«.

Semčje: 22. julija ameriški film »Velikan«, 1. del.

Sevnica: 21. in 22. julija ameriški film »Mačka na vroči pločevinasti strehi«, 25. julija francoski film »Vsi me lahko ubijejo«.

Trebnje na Dol.: 21. in 22. julija ameriški film »Mladi levi«, 25. julija ameriški barvni film »Hollywood ali propast«,

PREKLICI

Preključem izgubljeno zdravstveno izkaznico številka 579377 Franc Bizjak, Kalcje-Naklo 23, p. Podbočje.

Preključem izgubljeno zdravstveno izkaznico številka 015127 Dragan Abdić, Liskovac — Pečigrad.

Preključem izgubljeno zdravstveno izkaznico številka 311854 Janez Obštetar, Brezovica 15, p. Smarjeta.

Podpisana Marija Kic iz Podgore 1, p. Novo mesto, preključem, kar sem govorila o Jožefi Kozlevar in Viktorju Kojčaju, oba iz Podgore 1, p. Novo mesto, za neresnično.

GIBANJE PREGIVALSTVA

MATICNI URAD IZ ČRNOMELJA SPOROČA

Junija sta bila rojena dve deklica.

Poročili so se: Alojz Bobič, delavec, in Marija Marolt, delavka, oba iz Jesenice, Ivan Nučič, kurjač, in Milena Butala, šivilja, oba iz Črnomlja.

Umrli sta: Marija Medoš, gospodinja iz Dobljč, 75 let.

MATICNI URAD IZ KOSTNJEVICE SPOROČA

Junija je bil rojen en deček.

Poročila sta se: Jože Sirjanec, strojno-ključavničarski mojster, in Ana Lipuš, uslužbenka, oba iz Kostanjevice.

Umrli sta: Janez Cvelbar, kmet iz Vrbine, 54 let; Ana Ponišvar iz Sajevc, 14 let.

MATICNI URAD IZ SEMICA SPOROČA

Junija sta bili rojeni dve deklici.

Poročila sta se: Anton Iveč, kmet iz Sodlega vrha, in Pavla Kambič, delavka iz Gradnika.

Umrli so: Ana Tomc, posestnica iz Krupe, 73 let; Janez Stukelj, kmet iz Kota pri Semčju, 36 let; Janez Malnarič, kmet iz Mladice, 67 let; Jožefa Stukelj, gospodinja iz Vavpce vasi, 59 let; Marija Gotobič, poljska delavka iz Štorkljeva, 63 let; Ma-

rija Miklavčič, učiteljica iz Malin, 78 let.

MATICNI URAD IZ SENTRUPERTA SPOROČA

Junija ni bilo rojstev živih bolnišnice.

Poročila sta se: Anton Bajc, posestnik iz Zabukovja, in Marija Jevševar, poljedelka iz Zalohe.

Umrli sta: Jože Luček, otrok iz Trstenika, 9 let, in Branko Luček, otrok iz Trstenika, 6 let.

MATICNI URAD IZ VIDEM-KRŠKEGA SPOROČA

Junija sta bila rojena ena deklica in en deček.

Poročili so se: Jožef Strmšček, sofer, in Terezija Vodišek, trg. pomočnica, oba iz Vidma-Krškega; Tomo Djurašič, oficir JLA, iz Zepneva Dizdarevič, uslužbenka, oba iz Vidma-Krškega; Adolf Vanja de Costa, profesor iz Brežic, in Ivana Kranjc, učiteljica iz Krške vasi.

Umrli so: Jožefa Dolanc, gospodinja iz Vidma-Krškega, 86 let; Terezija Koritnik, poljedelka iz Vidma-Krškega, 85 let; Alojz Kurent, duhovnik iz Vidma-Krškega, 81 let; Ferdinand Šiško, sedlar in tapetnik iz Vidma-Krškega, 82 let; Marija Turk, posestnica iz Zdol, 78 let.

MATICNI URAD IZ NOVEGA MESTA SPOROČA

V času od 9. do 16. julija je bilo rojenih 13 dečkov in 13 deklic.

Poročili so se: Janez Veseli, kmet, in Marija Šušteršič, delavka, oba iz Malega Podlujbna; Alojz Kenda, uslužbenec iz Otočca, in Ana-Valerija Gutman, uslužbenka iz Dol, Toplic; Alojz Ribič, upokojenec, in Alojzija Borštinar, kmetovalka, oba iz Dol, Karteljevega; Tomislav-Jože Nadu, vodovodni instalator, in Nada Nahtigal, nakararica, oba iz Bršlina; Jože Klis, avtoelektričar iz Potočnice.

vasi, in Ivana Barantin, delavica iz Smihela.

Umrli so: Elizabeta Zafran, učiteljica iz Vavte vasi, 68 let; Lovrene Zupar, tekstilni tehnik iz Kodovja, 52 let; Alojz Marušič, otrok iz Brezovega pri Sevnici, 3 leta.

Iz novomeške narodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ljubica Ljubenko iz Kanjarice — dečka, Anica Kolenc iz Rese pri Krškem — deklco, Danica Gorenc iz Groblja — deklco, Alojzija Brajdč iz Gotne vasi-Jedrišćice — deklco, Martina Skedel iz Brusnic — deklco, Marija Koprivnik iz Potočne vasi — dečka, Marija Jerman iz Črnomlja — dečka, Ana Gregorić iz Sel — deklco, Stanislava Simon iz Travnika — dečka, Marija Skedel iz Dol. Straže — deklco, Marija Težak iz Slamne vasi — deklco, Vera Legan iz Ljubljane — deklco, Marjana Zalec iz Damelj — deklco, Ana Kavčič iz Kronovega — dečka, Danijela Rebolj iz Tržiča — deklco, Marija Grubar iz Vratnega — dečka, Angela Brajdč iz Zeljn — deklco, Jožefa Brzin iz Ravniča — dečka, Jožefa Dragovan iz Drašičev pri Metliki — dečka, Pavla Korele iz Goljeka — dečka, Emilija Strajnar iz Decje vasi — dečka, Viktorija Božič iz Smarja pri Sentjerneju — deklco, Jožica Adlešič iz Črnomlja — deklco.

Iz BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Neža Krošelj s Sel — dečka, Anica Znidarić iz Hrastin — dečka, Rozalija Gerjavić iz Mihalovca — dečka, Franciska Vegelj iz Obrečja — deklco, Antonija Zajc iz Vel. Obreča — dečka, Nada Kranjc iz Krške vasi — deklco, Josipa Zalec iz Laduca — deklco, Marija Novak iz Vidma-Krškega — dečka, Ida Resnik iz Brežic — dečka, Siroka Marija iz Globočic — dečka, Nežika Avšič iz Volčja — dečka, Martina Ivnik iz Broda — dečka, Ida Strgar iz Volčja — dečka, Marija Šintič iz Ostrca — deklco.

TURISTIČNEGA DRUŠTVA DOLENJSKE TOPLICE

Turistično društvo v Dolenjskih Toplicah razpisuje mesto stalnega tajnika, ki bo vodja turistične pisarne. Pogoji: srednja izobrazba in znanje vsaj enega tujeja jezika. Plača po dogovoru. Vlogo z življenjepisom pošljite društvu do 1. avgusta 1962.

OBJAVA KMETIJSKE ZADRUŽE BREŽICE

Kmetijska zadruga Brežice prodaja na dražbi posestvo v Selah pri Dobovi:

- satnovanjska hiša,
- gospodarsko poslopje (primerno za stanovanje),
- zemljiške parcele.

Prodano bo vse posestvo ali posamezni objekti in parcele. Prodaja bo v kolikor bodo kupci za vsa osnovna sredstva. Pogoji prodaje so na razpolago pri upravi zadruge. Interesenti naj vložijo ponudbo na KZ Brežice do 31. avgusta 1962, nakar bodo obveščeni o dnevu licitacije.

Pisan svet pravilic in zgodb, 11.15 Clovek in zdravje, 11.35 Tišoč taktov za dober tek, 12.15 Kmetijski nasveti — dr. Nežka Snop: Kako pripravljamo čebelje družine za pašo, 12.25 Melodije ob 12.35, 14.05 Glasbeni omnibus, 15.20 Poje komorni zbor RTV Ljubljana, 17.05 Sotferjem na pot, 17.50 Tri kola Djordja Karamčajića, 18.45 Ljudski parlament, 19.05 Glasbene razglednice, 20.00 Sola za žene, 22.15 Parada pevcev in popevk.

CETRTEK, 26. JULIJA: 8.05 Heribert Svetel: Sonata za violino in klavir, 8.33 Zavrtno glasbeno ruletto, 9.25 Iz oper hrvaških avtorjev, 11.25 Roman Lindić in Sneška Sterberc: pojeta narodne ob spremljavi ansambla Jožeta Kelbla, 11.35 S popevkami po svetu, 12.05 Instrumentalni kvintet JLA: Domače viže, 12.15 Kmetijski nasveti — Vilko Rudolf: Prodaja slajderskega vina na domačem tržišču, 14.05 Glasbeni omnibus, 14.35 Naši postušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.25 Uvertura in arje iz Mozartovih oper, 17.05 Koncert po željah postušalcev, 18.10 minut turizma in melodij, 19.05 Glasbene razglednice, 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov, 20.45 Nežka lahke glasbe, 21.00 Večer umetrijske besede — Janez Cesar, 22.15 Naš skupni studio (prenos iz Zagreba), 23.05 Skladatelj Danilo Švara: Koncertna kantatna sulita za violino in klavir, 23.45 Melodije za lahko noč.

»KOVINAR«
SPLOŠNO KOVINSKO PODJETJE
ČRNOMELJ

in se priporoča. — Proizvajamo razne konstrukcije in sprejemamo vse usluge iz kovinske stroke

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se pone srečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Leopold Znidarić, tesar iz Leskovca, se je s kolesom zaletel in si poškodoval glavo, Ivana Šrbarja, ostarja iz Ardrovega pri Krškem, so opikali sršeni, Alojzj Cvirn, inv. upok. iz Dol. Leskovca, je padel in si zlomil levo nogo, Jože Ajdič, kovač iz Stefara, se je zaletel s kolesom in si poškodoval glavo. Ana Jošt, družinska upokojenka iz Krškega je padla po stopnicah in si poškodovala desno roko. Leopold Miklič, uslužbenca iz Sentjerneja, je nekoliko napadel in ga udaril po glavi. Franca Kraševac, učiteljica iz Velikih Brusnic, je padla s čevnje in si poškodovala hrbtenico.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se pone srečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Franca Koppa, sina delavke iz Trnja, je potvori avto ter mu poškodoval desno koleno. Stanko Pevec, delavec iz Vidma-Krškega, je padel z motorjem in si poškodoval glavo. Alojz Radoč, tesarju iz Viher, je nekoliko v pretepu prizadejal poškodbe po glavi. Branko Urek, mizar iz Kapel, je padel z motorjem in si zlomil desno nogo. Terezija Boje, gospodinja iz Zagreba, je padla z drevesa in si zlomila desno nogo. Alojz Zokali, kmetovalec iz Krške vasi, je padel s kolesa in dobil poškodbe na glavi. Henrika Gunde, delavca iz Obrave, so opikale čebele po vratu in obeh rokah. Ivan Koren, električar iz Libne, je padel z električnega droga in dobil notranje poškodbe. Janez Kučič, delavec iz Silnove, je

padel po stopnicah in si poškodoval levo nogo v kolku. Antona Stefančiča, kmetovalca iz G. Pohance, je nekdo napadel in mu prizadejal poškodbe po desni strani glave in praih. Emil Turk, sin delavca iz Stefara grada, se je posekal s sekuro po levi nogi.

NESREČE

KRMILLO ODPOVEDALO

6. julija se je pri Prilspah prevrnil tovornjak, ki ga je vozil Ivan Kučko iz Zreče. Vozilo se je pokvarilo krmilo in ko ga je hotel Kučko ustaviti z naglim zaviranjem, se je prevrnil. Skode je 50 tisočakov.

PO NESREČI JE POBEGNIL

7. julija se je na Belem brgu pri Drnovem prevrnil tovornjak, ki ga je vozil Aleksander Miščak iz Titovih Ulic. Ko je Miščak pripeljal iz Krškega do avtomobilske ceste, se mu je s precejšnjo hitrostjo blizu neznan tovornjak, ki je bil naložen s peskom, Miščak se mu je umaknil, vendar tako nesrečno, da se je prevrnil v jarek. Neznani sofer, ki je vozil nepravilno, je po nesreči pobegnil. Miščak se je laže poškodoval, skoda na njegovem tovornjaku pa so ocenili na pol milijona dinarjev.

MOTORISTOVA SMRT OB OGRAJI

7. julija se je v Dolenjskih Toplicah zgodila težka prometna nesreča, v kateri je iz gubil življenje Jože Strišča iz Dolenjskih Toplic, njegov sin pa je bil huje poškodovan. Ob sta se vračala iz Podturna. Do nesreče je prišlo zato, ker je voznik s precejšnjo hitrostjo vozil na ovinku in se zaletel v ograjo.

NA VOŽNJI BREZ IZPITA

1. julija se je proti Metliki peljal z osebnim avtomobilom Ernest Bezenšek. Nasproti je pripeljal motorist Jože Nemanžič iz Suhorja, ki je vozil brez vozniškega dovoljenja, in se zaletel v avtomobil. Skoda na vozilih so ocenili na 68 tisočakov, medtem ko se je motorist laže poškodoval.

Z MOPEDOM V ZAPORNICE

8. julija se je v Bröllnu pri zapornicah zgodila lažja prometna nesreča. Mopedist Jože Florjančič iz Cegelnice se je zaradi neprevidnosti zaletel v spuščene zapornice in se laže poškodoval. Na vozilu je za 15 tisočakov dinarjev skode.

PLES VINJENIH MOPEDISTOV

9. julija se je pri železniški postaji v Bičini vasi pripetila prometna nesreča, v kateri sta se zalela vinjena mopedista Vinko Pirc iz Velikega Podlujbna se je pripeljal z Rupert vrha, Alojz Gazdova iz Vel. Orečka pa mu je pripeljal nasproti. Voznika sta se laže poškodovala, medtem ko je skoda na mopedih ocenjena na 8 tisočakov.

DOLENJSKI LIST v vsako hišo Bele krajine, Spod. Posavja in Dolenjske!

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško ter Okrajni odbor SZDL v Novem mestu — **IZDAJATELJSKI SVET:** Milan Baškovič, Tone Gošnjak, inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogčar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka, 20 dinarjev — Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 dinarjev — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu 606-11-3-24 — **NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE:** Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal 33 — **TELEFON** št. 127 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — **TISKA:** Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani.

KMETIJSKA ZADRUGA KOSTANJEVICA NA KRKI

razpisuje delovni mesti:

finančnega knjigovodja(-kinje)
materialnega knjigovodja(-kinje)

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Osební prejemki po dogovoru. Samska stanovanja zagotovljena. Ponudbe pošljite na upravo KZ.

SPORED RADIO LJUBLJANA

Vsaki dan: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 18.00, 17.00, 19.30, 22.00 in 24.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 20. JULIJA: 8.40 Mali koncert lahke glasbe, 8.55 Pionirski tehnik, 9.45 Trio Barborfer s sestetom bratov Pleško, 10.15 Od tod in ondod, 11.00 Stare slovenske skladbe, 11.50 Zabavni zvoki, 12.05 Igra kmetička godba, 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Jelka Hočvar: Kako se je izkazal desagardbčič za vrtnarske kulture, 14.35 V domačem tonu, 17.05 Solist tega tedna: Violinist Igor Ozim, 17.40 Dvajset plesnih minut, 20.15 Tedenski zmanje-politični pregled, 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 21. JULIJA: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni privedbi, 8.35 Na Balkanu: s skladateljem Tajčevićem in Mitlićem, 9.40 Poje zbor Glasbene matice pod vodstvom Borivoja Ševčičega, 11.00 Mario Lanza na opernem in revijskem odru, 11.30 Zabavna glasbe za vedro razpoloženje, 12.05 Partizanske koračnice igra pihalni orkester JLA, 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Gvido Fajdiga: Zvrsti krmnega ohrova, 14.35 Naši postušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.25 Domače polke in valčki, 15.40 Mošček zbori Jakova Go-

toevca, 18.10 Benjamin Ipavec-Bogo Leskovič: Serenada za godalni orkester, 18.30 Cetrt ure z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana, 19.05 Glasbene razglednice, 20.00 Na predvečer vstaje slovenskega ljudstva (glasbeno literarna oddaja), 20.40 Slovenska zabavna glasba, 22.15 Oddaja za naše izseljence, 23.05 Za ples in prijetno razpoloženje.

NEDELJA, 22. JULIJA: 6.00 do 8.00 Nismo se uklonili (partizanske pesmi in koračnice), 8.00 Mladinska radijska igra — Franjo Kumer: Grenka čokolada, 8.40 Partizanski skladatelji — mladim poslušalcem, 9.45 Iz juraskih dni, Karol Pahor: Slovenska suita (Marijan Koržec — klavir), Bojan Adamič: Noč na Travnj pti (Karlo Rupelj — violina, Marjan Lipovšek — klavir), 10.00 Se pomnite tovariši... Jože Peternef: Trilirat v enem dnevu, 10.30 Pot v zmag, 12.05 Naši postušalci čestitajo in pozdravljajo, 14.15 Borci čestitajo, 15.30 Pesem matere tih partizanov in drugi samospevi, 16.00 Humoreska tega tedna — Anton Seliskar: Mule, 16.30 Lepe melodije, 17.15 Radijska igra — Matej Bor: Razstavljalci, 18.25 Sportno popolndne, 20.00 Jugoslovanski pevci in orkestri, 20.45 Blaž Armlič: V simfoniji — »Vojna in mir«, po-